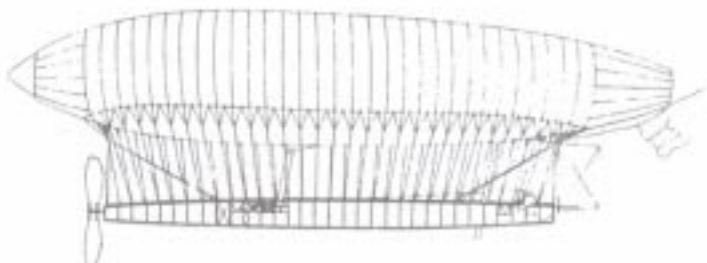

UFO-bølger

UFO-bølger og luftskibs-bølgen over U.S.A. i
forrige århundrede

Flemming O. Rasmussen

Skandinavisk UFO Information

UFO-bølger

Redaktion: Flemming O. Rasmussen/DJ

Oversat og bearbejdet af Flemming O. Rasmussen

Copyright 1995 Flemming O. Rasmussen

Trykt hos Micro-Forma, Odense

Trykt i Danmark 1995

1. udgave, 1. oplag.

ISBN 87-628-48-1

Yderligere eksemplarer af bogen kan bestilles hos:

Skandinavisk UFO Information

Postboks 6

DK-2820 Gentofte

Telefon: 86 99 92 39

UFO-bølger

Flemming O. Rasmussen

Skandinavisk UFO Information

1995

Indhold

Forord: UFO-bølger	5
Kapitel 1: UFO-bølger	7
Bølge-typer	7
Ufo-bølgers struktur	10
Ufo-bølgers sociale aspekt	14
Ufo-bølger, sociale eller fysiske	15
Referencer	20
Tabel 1. Ufo-bølger	22
Tabel 2. En ufo-bølges faser	23
Kapitel 2: Luftskejsbølgen over USA 1896/97	24
1800-tallets store mysterium	24
De flyvende lys	24
15 artikler om flyvende lys	25
Fig. 1: Antal observationer pr. dag i april 1897	27
Fig. 2: Antal observationer i løbet af et døgn	28
»Detaljerede« observationer	29
Landings/besætnings-tilfælde	36
To klassikere	39
Mere svindel	42
Budskaber fra oven	43
Foto af luftskejsen	43
Nedstyrtninger	45
Der er mere mellem	45
Et hav over skyerne	46
Hvem var opfinderen	46
Reklameballon?	49
»Whisky-effekten«	49
Konklusion	49

Forord

UFO bølger

Af D. Scott Rogo

Hvad har årene 1896, 1947, 1952 og 1973 fælles? Svaret er, at i disse år blev verden oversvømmet af nogle mystiske »ufo-bølger«.

Når en ufolog taler om bølger, mener han, at der kommer flere og flere rapporter fra et eller flere områder inden for et begrænset tidsrum. Der blev for eksempel set mange mystiske spøgelsesfly over de skandinaviske lande i 1933 og 1934. I 1973 kom der mange ufo-rapporter fra den amerikanske østkyst. Og for få år siden berettede i hundredevis af mennesker rundt om på jorden, at de havde set mystiske fremmede med små, sprækkeligende munde og fremstående øjne. Ja nogle mennesker er sågar blevet bortført af de fremmede.

Folkloristen Thomas E. Bullard fra Indiana har givet begrebet »ufo-bølger« en ny betydning. Han har undersøgt alle ufo-bølger fra 1896 til 1987 og inddelt dem i forskellige grupper. For eksempel har han gjort opmærksom på, at nogle ufo-bølger kun optræder i et meget lille geografisk område, mens andre er verdensomspændende. Nogle bølger varede kun en uge, mens andre varede i måneder eller år.

For ufologer er Bullards data særlig interessante, fordi de antyder, at mange bølger ikke opstår som følge af massehysteri, som skeptikerne mener, men som følge af »rigtige« ufoer. For at bevise det, har Bullard analyseret nogle forskellige typer af bølger.

Om den første gruppe - **de »eksplosive bølger«** - mener Bullard, at én bestemt observation når ud til et meget stort publikum. Den observation bliver i løbet af få uger eller måneder hurtigt fulgt af mange andre, indtil bølgen langsomt dør ud.

I den anden gruppe - **de »gradvise bølger«** - er der et stor antal ufo-rapporter, der dog ikke får den store opmærksomhed. „*Mens de eksplosive bølger har forbindelse med sociale faktorer og endda fup*” siger Bullard, har de gradvise det ikke. Selv når disse bølger endelig bliver omtalt, tilføjer han, „*er der ingen stigning i antallet af ufo-rapporter.*”

For at underbygge sine påstande, fremhæver Bullard den store ufo-bølge i 1952. Selv da ufo-observationerne fik megen omtale på grund af den berømte

observation ved Washingtons National Airport, optrådte der ingen stigning i antallet af rapporter.

Nogle sociologer mener, at Bullards teorier er naive. Sociologen Marcello Truzzi fra Eastern Michigan University i Ypsilanti siger for eksempel, at *„der er mange sociale faktorer, som får folk til at tro, at de ser ufoer og rapporterer dem, hvor efter medierne skriver om dem. De sociale faktorer, der udløser en ufo-observation, er højst sandsynligt meget komplekse. At se bort fra de sociale faktorer i enhver ufo-bølge er meget naivt.“*

Alligevel mener Truzzi, at Bullards analyse er meget vigtigt. *„Den viser, at simple, sociale faktorer ikke kan forklare disse bølger,“* siger han, *„men når man har at gøre med massehysteri, har lidt også ret.“*

Bullard indrømmer da også, at Truzzi kan have ret. *„Men jeg har i det mindste vist,“* siger han, *„at det ikke altid er omtale i medierne, der giver en kraftig stigning i antallet af ufo-rapporter, sådan som skeptikerne hævder.“* Faktisk, tilføjer han, *„tror jeg, at folk ser et eller andet, der oprører dem, før de rapporterer ufoer. Jeg ved blot ikke, hvad det er.“*

Kilde: Omni, oktober 1989.

Kapitel 1

Hvad er UFO-bølger

Af Thomas Bullard

En god ufo-bølge får stor opmærksomhed i medierne. Det får mange garvede ufologer til at kaste sig over netop den af de store bølger, som han eller hun mener, har størst betydning. En god ufo-bølge giver også næring til ufo-organisationer. Under en god bølge blomstrer de op, men visner så hen igen, når bølgen ebber ud. Før 1973 overvældede en hver ny bølge forskerne. I dag, hvor ufo-forskere er bedre organiserede, handler de mere rationelt og effektivt. Engang var bølgerne en vigtig del af ufo-fænomenet. Nu er deres fravær et helt andet og nyt mysterium.

Mange forfattere, blandt andet Aime Michel og Jacques Vallée, har set bølgerne som et bevis på ufoernes eksistens og har i perioder sat dem i forbindelse med Mars og andre himmellegemer. Siden Vallée beskæftigede sig med ufo-bølgerne midt i 1960'erne, har meget få ufologer interesseret sig for dem, hvilket ikke er overraskende.

Femten år ude af øjet betyder dog ikke, at de er ude af sindet, men lang hviletid sløver interessen, især når der er bortførelser, nedstyrtninger og mange andre meget besynderlige ting at beskæftige sig med. Vi har dog lært meget om bølgerne under deres fravær. Vi har blandt andet Robert G. Neeley Jr.'s flotte rapport over 1896-97 luftskibs-bølgen, som satte staten Illinois i U.S.A. på den anden ende, se kapitel 2, en omfangsrig liste over den engelske bølge i 1913, Ted Bloechers fremragende undersøgelse af begivenhederne i 1947 og Loren Gross' detaljerede historie om den moderne ufo-æra [1].

En ny undersøgelse kan for eksempel tage fat på yderligere to årtier og så se, hvad de bringer for dagen. I dette kapitel drejer det sig om en foreløbig karakteristik af bølgerne, deres variation, struktur og eventuelle stimuli.

Bølge-typer

En ufo-bølge er kort fortalt en bemærkelsesværdig, kortvarig stigning i antallet af ufo-observationsrapporter. I den moderne ufo-æras første tid kaldte militæret en sådan bølge for et »flap«, panik. Ufo-forskeren Richard Hall påpegede, at

dette slangord kun betegnede den sindstilstand og forvirring, som en stor strøm af ufo-rapporter skabte [2]. Senere blev det mindre farverige og mere neutrale begreb »bølge« mere almindelig.

Da Richard Hall skrev *The UFO Evidence* i 1964, var han opmærksom på, at der var forskellige typer af bølger. Han skelnede mellem flaps, som er en stigning i observationer i forbindelse med mediernes omtale, og de stigninger, der opstår uden mediernes opmærksomhed. I det følgende bruges variabler som tid og udbredelse til at opdele bølgerne i fire kategorier.

1. Kort periode, lille udbredelse. En stigning i antallet af ufo-rapporter i løbet af kort tid inden for et geografisk meget begrænset område. Rapporterne fra Gulf Breeze i Florida er et godt eksempel fra nyere tid. Selvom antallet af rapporter var stort, var udbredelsen ikke ret stor, og aktiviteten begrænsede sig til få måneder [3].

De walisiske »vækkelses-lys«, som dukkede op i første del af 1905, så ud til at følge en bestemt vækkelsesprædikant og døde ud i løbet af få måneder [4]. Andre bølger inden for denne kategori er begrænset til nogle mindre samfund, som for eksempel Plattsburgh, New York, sommeren og efteråret 1955; Piedmont, Missouri, i begyndelsen af 1973; og Belleville, Wisconsin, vinteren og foråret 1978 [5].

2. Længere tid, begrænset udbredelse. Et godt eksempel på denne kategori af bølger er spøgelseslys. De optræder mange steder, selvom de mest berømte måske er Hornet-spøgelseslysene fra Missouri, Marfa-lysene fra Texas og Brown Mountain og Maco Station-lysene fra North Carolina [6]. Disse beretninger om spøgelseslys strækker sig i tid over et århundrede eller mere, og de bliver altid på samme sted. Derfor får de navn efter området.

Hvis man betragter spøgelseslysene som noget, der hører til på ufo-fænomenets yderste grænse, er »hjemsogte« områder eller ufo-»vinduer« bedre eksempler på observationer over længere tid i et geografisk begrænset område. Warminster og Pennine Mountains områderne i England har været regulære hjemsteder for ufoer i lang tid, mens Vestwales har været det i flere år [7].

Fra Hessdalen i Norge og Tujunga Canyon området i Californien er der gennem årtier kommet rapporter om observations-bølger [8]. Disse områder har i tidens løb ikke blot givet et usædvanligt, stort antal rapporter, men rapporterne er fra tid til anden kommet i bølger. For eksempel gik det sådan for Pennine foråret 1977 og Hessdalen vinteren 1981-82. Et område med mange, men stort set kun almindelige observationer, bliver til et område med stor aktivitet, når antallet af rapporter stiger over et vist niveau i løbet af nogle måneder, et år eller måske længere tid. I Unitah Basin-området i Utah var der en sådan bølge i 1966 og 1967 [9]. En jævn strøm af observationer i Yakima indianerreservatet i Washington steg til en bølge i 1972-74 [10]. Hudson Valley-området i New York havde ikke særlig mange observationer før 1983, men sidst på vinteren og i

foråret 1983 samt sommeren 1984 blev observationer af »flyvende vinger« til en epidemi [11].

3. Kort tid, stor udbredelse. Til denne kategori hører de almindelige ufo-bølger. Et pludseligt og stort antal observationer strømmer ind fra mange steder i løbet af få uger eller højst nogle få måneder. Alle, der ved bare lidt om ufoer, kan nævne mange eksempler på den slags bølger.

1886-97 (luftskibe) USA, Canada og Sibirien
1933-34 og 1937 (spøgelsesfly) Skandinavien
1946 (spøgelsesraketter) Skandinavien og andre steder
1947 (flyvende tallerkener) USA
1950 Nordamerika
1952 Nordamerika og andre steder
1954 Frankrig, Italien og Sydamerika
1957 USA og Sydamerika
1973 USA og andre steder
1978 Italien og Australien

Den klassiske ufo-bølges udbredelse kan variere meget. Internationale bølger breder sig over mange lande, som måske ligger fjernt fra hinanden. 1896-97 og 1952 bølgerne var internationale, selvom de stort set kun fokuserede på Nordamerika. Spøgelsesflyenes aktiviteter nåede England og USA, og spøgelsesraketterne var vidt udbredte i Europa og USA. Måske er det bedste eksempel på en international bølge den fra 1954, da Europa og Sydamerika var i centrum. Men andre dele af jorden havde også mange ufo-observationer det år. 1957 og 1978 bølgerne gentog dette mønster, hvor to bølger var aktive samtidigt over flere steder fjernt fra hinanden

Nationale bølger holder sig normalt til et enkelt land og måske nabolandene. I 1947 og 1952 blev ufoerne et verdensomspændende fænomen, men aktiviteterne nåede kun bølge-størrelse i Nordamerika.

Disse bølger er anderledes og bør stå på en anden liste:

1892 (luftskibe) russisk Polen
1959 New Guinea og Australien
1962 Argentina
1980 Kina

En tredje form er de regionale bølger, hvor aktiviteterne ikke dækker et helt land, men alligevel mere end en begrænset lokalitet. De grønne lyskugler over det sydvestlige Amerika i 1949 [12], nogle næsten glemte, som Richard Hall nævner i sin bog, var aktive en uge i august 1969 over det nordlige Californien,

andre over det nordvestlige New Jersey to uger i september 1962, og til sidst nogle over det sydlige Illinois to uger i august 1963 [13]. Til denne liste kan tilføjes bølger fra Vestvirginia i oktober 1978, San Fernando Valley i Californien 1979 og Pennsylvania 1985-86 [14]. Rent udbredelsesmæssigt begrænser disse bølger sig til lokale områder, men fremhæver alligevel en sammenhængende udbredelse og varighed, som netop karakteriserer ufo-bølge-fænomenet.

4. Lang tid, stor udbredelse. I de nævnte lister mangler mange iøjnefaldende år med flaps. De mangler, fordi de tilhører en selvstændig kategori inden for bølge-fænomenet, et aktivitetsniveau større end en stor bølge. Hvis den almindelige bølge er en epidemi af observationsrapporter, kan vi også finde en pandemi, et enormt stort antal observationer eller en bølge af bølger. Ufo-historien har tre sådanne perioder: Luftskibs- og fly-pandemierne i 1908-10 og 1912-16, yderligere undersøgelser vil måske smelte dem sammen til en enkelt, og ufo-aktiviteterne mellem 1964 og 1968. Perioden 1972-74 hører også til her.

En pandemi er karakteriseret af en længerevarende stigning i observationerne overalt, og næsten som bølger af alle de tre tidligere nævnte kategorier. For eksempel var der i 1909 en stor luftskibsbølge i perioden marts til maj i England og Irland; en lokal bølge i Salton Sea i Californien i maj og første del af juni; en stor bølge i New Zealand i juli og august, og en mindre i Australien i august. Den samme måned begyndte en regional bølge i New England og New Jersey. Den kulminerede sidst i december og bredte sig til de sydlige stater i 1910. Visse ting tyder også på, at Sverige, Rusland og Østrig oplevede bølge-agtige aktiviteter samme sommer, efterår og vinter. Antallet af tilfældige observationer uden forbindelse med de nævnte var også større end normalt.

I perioden 1964-68 var der en kompleks ufo-aktivitet af den slags, der trods enhver beskrivelse. Lokale bølger i Exeter, New Hampshire, 1965, et reservoar ved Wanaque, New Jersey, 1966, Dexter, Michigan, 1966, Virginia, 1965, Ohio Valley, 1966-67, Uintah Basin, 1966-67 og Pennnine Mountains, 1967.

Bølger af national og international karakter ramte Sydamerika, 1964 og 1967-68, det tidligere Sovjetunionen og England, 1967, mens der var bølger over hele USA i hele perioden [15].

Skal blot nogle enkelte dele af disse usædvanlige hændelser kædes sammen, vil det kræve en meget omfattende forskning. Alligevel retfærdiggør den store mængde, udbredelsen, tætheden og hyppigheden af rapporter under disse bølger, at man betegner perioden som en pandemi af ukendte dimensioner.

Ufo-bølgernes struktur

Bølger er som snefnug, ikke to er ens. Alligevel har alle bølger visse ting fælles. Blandt de bølger, der ligner hinanden mest, er der i kategori 3, dem med kort varighed og stor udbredelse, ting, som følger to bestemte mønstre.

Det ene mønster er det eksplosive. Det er når ufo-aktiviteten pludselig bryder ud, hurtigt topper og lige så hurtigt ebber ud igen. En kurve over rapporterne vil vise bratte og stejle konturer. Bølgerne fra 1896, 1947, 1957 og 1973 har et eksplosivt mønster.

Det alternative er et gradvist mønster. Her bygges aktiviteterne langsomt op, når toppen i løbet af nogle få uger eller måneder, og falder derefter gradvist til det tidligere, lave niveau. Her viser kurven sig at være »klokkeformet« med glatte og runde former. Bølgerne i 1897, 1909 i New England, 1913 i England, 1946, 1952 og 1954 fulgte et sådant mønster. Det samme gjorde mindre bølger som Uintah Basin og Hudson Valley. Om den eksplosive udvikling er normal eller kunstigt skabt af offentlighedens interesse for en gradvis bølge, kan ikke besvares på nuværende tidspunkt.

1896-97 bølgen, der er stamfar til alle de øvrige bølger, er en af de bedst kendte bølger, måske lige bortset fra bølgen i 1947. Et næsten komplet arkiv over rapporterne fra dengang er nu åbent, så det er muligt at undersøge denne bølges struktur.

Da indbyggerne i Sacramento 17. november 1896 rapporterede et luftskibsllys, startede de en bølge. Aviserne skreg det ud over det ganske land den næste dag. I de dage og uger, der fulgte, var luftskibsrapporterne ikke henvist til en beskeden plads på bagsiden. I løbet af sommeren og efteråret blev der set spøgelsesballoner i Canada, et trehovedet meteor krydsede det nordlige Californien sidst i oktober, og andre fortalte om en flyvende maskine, der netop var opfundet ude østpå og kun lige kunne hæve sig over jorden. Ingen andre så luftskibe. I kølvandet på den almindelige interesse dukkede nogle tidligere observationer op, men det var Sacramento luftskibet, der for over himlen og ind på scenen som en komet.

Det var omtalen og ikke antallet af observationer, der holdt luftskibet flyvende de næste to dage. 20. november dukkede det så op igen over Sacramento og 21. over Oakland. Samme dag dukkede lokale rapporter op i lokale aviser i det nordlige Californien. Da en sagfører påstod, at han vidste, hvad det var, hjalp det på rapporternes troværdighed. Den 22. kom der rapporter fra både Sacramento og Oakland, og bølgen begyndte at hæve sig mod himlen og få skum på toppen. I San Francisco begyndte indbyggerne at rapportere om underlige lys. 24. og 25. november skrev aviserne om mange observationer fra andre byer i området.

Dagene 24. til 26. november var de mest produktive med hensyn til observationsrapporter, selvom der dukkede mange op resten af måneden. De kom fra hele staten - fra Red Bluff og Arcata i nord til San Joaquin Valley og Los Angeles i syd. Nevada bidrog også til bølgen. En rapport kom endda så langt nordfra som Tacoma, Washington. Aktiviteten dalede de første uger af december, selvom mange ugeaviser bragte en del lokale rapporter fra tidligere uger.

En stigning i korte notitser og dygtigt udførte fup-numre gav i denne fase bølgen nyt liv. En mand fortalte, at han var fløjet til Honolulu i et luftskib. En anden fortalte, at han havde mødt en fjervægts marsmand, og to spøgefulde personer smed en ståltank, formet som et luftskib, i et mudderhul. Latterliggørelse, humor og satire, som havde fulgt luftskibsbølgen lige fra starten, tog nu til i takt med den. Avisjournalisterne blev i begyndelsen af december tydeligvis trætte af luftskibene, og midt i måneden kom kun få rapporter, næsten udelukkende fra Nevada. Så sent som sidst i januar kom en sidste rapport fra Californien og to fra Arizona.

Pludselig start og hurtig afslutning. 1896 luftskibene nød kun to ugers interesse. Bølgen var klinget ud, men ikke alt var stille på luftskibsfronten. I begyndelsen af februar 1897 begyndte en ny og større bølge ved Platte River i Nebraska. Folk fra forskellige byer rapporterede om lys, der lignede et fartøj med vinger. Nogle hørte endda stemmer fra luften. Gennem hele februar blev folk i den sydøstlige del af Nebraska forfulgt af luftskibe. I begyndelsen af februar fik en falsk rapport fra Ellinwood, Kansas, den helt store opmærksomhed. Senere på måneden så indbyggerne i det nordøstlige Kansas mystiske lys ligesom deres naboer i Nebraska.

I midten af marts så nogle mennesker i Sydomaha luftskibslýset. Det pusede nyt liv i historierne. I de næste uger besøgte det regelmæssigt Omaha, og hvert nyt besøg fik større opmærksomhed end de tidligere. Besøgene i Omaha blev også til nyheder uden for Nebraska. Selv aviserne i Chicago skrev om hændelserne. Luftskibet såvel som nyhederne om det trængte ind over et nyt territorium den tredje uge af marts, da der kom rapporter fra Sioux City, Iowa. I den sidste uge af marts rapporterede mindst et dusin byer i det østlige Kansas om besøg, og da en af observationsrapporterne 27. marts kom fra Kansas' guvernør, blev historien en national nyhed.

Selvom luftskibet var blevet en sensation i Kansas, søgte det ud over nye områder den første uge i april. Missouri, Michigan, Iowa, Illinois og Oklahoma fik deres første besøg. Kansas og Nebraska var dog stadig basis for dets aktiviteter. Den situation ændrede sig natten mellem 8. og 9. april, da luftskibet tog på en odysse gennem Østtowa, Sydminnesota og South Dakota. Fra næsten alle byerne langs jernbanen kom der rapporter om det. Og folk mange andre steder i Iowa og Illinois sluttede sig til det voksende kor af luftskibs-observatører.

Lige i hælene på luftskibets odysse fulgte en endnu mere usædvanlig serie observationer. Fra fredag 9. april til mandag 12. april var luftskibet i byen, eller rettere i mange store byer i Midtvesten, hvor tusindvis af mennesker så det. Aviserne i Chicago, Milwaukee, Minneapolis og St. Louis fandt de store overskrifter frem, når de omtalte lokale observationer. Disse »opvisninger« for et meget stort publikum markerede toppunktet i luftskibets troværdighed for pressen og mange borgere.

I den næste uges tid toppede luftskibsrapporter og omtale. Midt i april udviklede dette luftskibs-mysterium sig til et ni dages vidunder for hele nationen med rapporter fra mange forskellige steder. Wisconsin, Indiana, Michigan, Ohio, Kentucky, Tennessee, Texas og Colorado trådte ind i arenaen med et stort antal rapporter.

Nyhedsdækningen og antallet af observationer klingede ud i den sidste trediedel af måneden. Endnu en gang blev latterliggørelse, humor og satire en vigtig ingrediens, og mange svindelnumre så dagens lys. En tidlig beretning om en nedstyrtning kom fra Missouri den første uge af april, men den berømte Aurora, Texas, nedstyrtning kom først på tryk 19. Samme dag fortalte en avis i St. Louis om en mand, som havde mødt Adam og Eva, da de var på skovtur ved siden af deres luftskib. Den 27. bragte *Kansas City Times* en landmands historie om et luftskib, der kidnappede kalve.

Observationerne fortsatte til midt i maj, dog i et meget mindre antal. I Nebraska startede det tidligt og sluttede sent med observationer fra februar til sidst i maj. Bølgen toppede her midt i april, så den klokkeformede kurve for gradvise bølger passer fint.

Hver stat havde sin egen aktivitetsprofil. Observationerne i Kansas fortsatte til midt i maj, men aktivitetskurven her var mindre jævn. Sidste del af marts og første del af april var spidse perioder.

I Illinois, Iowa, Wisconsin og Minnesota havde bølgen en eksplosiv start først i april. Den toppede tidligt mellem 9. og 14., hvorefter den hurtigt klingede ud. I slutningen af den tredje uge var aktiviteterne helt døet ud.

Ligesom en rigtig bølge skyllede luftskibene hen over alle disse stater, lod dem tørre og fortsatte til andre steder længere mod øst, vest eller syd. Da rapporterne klingede ud i Illinois, dukkede de op i Ohio og Kentucky, og derefter i Texas og Colorado.

Sidst i april, da observationerne var ved at klinge ud i Midtvesten, Pennsylvania og New York, fik Syden og Vesten deres del af bølgen. Sidst i april og tidligt i maj nåede bølgen helt til Nevada og Washington, områder, der havde optrådt i 1896 observationerne.

Hvis 1896 og 1897 bølgerne er typiske, er eksplosive bølger karakteriseret af:

1. En udløsende hændelse af en usædvanlig natur og med megen omtale.
2. En mængde rapporter krydret med omfattende mediedækning et par dage.
3. Observationerne kommer fra et stort område.
4. En stigning i svindelnumre og negativ opmærksomhed fra medierne.
5. Et hurtigt fald i antallet af rapporter.

En eksplosiv bølge er tidsmæssigt koncentreret. Den varer højst tre uger, hvor aktivitetsniveauet er højt med en spidsperiode på mindre end en uge.

Den gradvis bølge er karakteriseret af:

1. En lang periode uden omtale, men med et stigende aktivitetsniveau.
2. Observationerne kommer fra et stort område.
3. Under den første omtale sker der ikke en øjeblikkelig og pludselig stigning i antallet af observationer.
4. En periode med mange observationer og en kraftig mediedækning.
5. Observationerne begynder at komme fra andre steder, når de begynder at klinge ud det oprindelige sted.
6. En stigning i svindelnumre og en negativ opmærksomhed fra medierne.
7. Et langsomt fald i rapporterne til før-bølge niveau.

Rent tidsmæssigt kan en gradvis bølge strække sig over flere måneder, fire i 1897-tilfældet. Omkring to uger med spidsaktivitet hører også med til det gradvise mønster.

Disse punkter dækker stort set de respektive bølgers mønstre. En liste over de omtalte karaktertræk kan ses i tabel 1, side 22. På nuværende tidspunkt er denne råskitse tilstrækkelig, da man her kan se de hovedpunkter, der er nødvendige for forståelsen af bølge-fænomenet. Hvilken rolle spiller omtale og publikums sindstilstand på en bølges udvikling? Skeptikere vil sige alt, seriøse ufologer vil svare en hel del, og en flygtig undersøgelse vil bekræfte disse antagelser. Bølgernes sociale aspekt fortjener helt klart større opmærksomhed.

Ufo-bølgenes sociale aspekt

Hvad ufoerne end er, så er de på en måde sociale tildragelser. De har en del ligheder med den skræmmende radioopførelse af *Klodernes kamp* i 1938, og kan sammenlignes med et generelt skema over kollektiv adfærd ved social panik og manier.

Sociologen Neil J. Smelser har identificeret de gentagne faser, som går igen i disse situationer. Det er et nødvendigt antal faser i de forudgående hændelser, der udløser den paniske adfærd. Neil Smelser hævder mærkeligt nok, at det ikke er ufo-observationerne, der udløser en panikreaktion. Observatorerne er nemlig ikke i stand til at bringe deres oplevelse og ophidselse videre til andre mennesker hurtigt nok [16]. Han synes dog ikke at være opmærksom på bølge-fænomenet. Bølger fuldender blot det, som en isoleret observation her og der ikke kan, så hans teori passer meget godt.

En social panikreaktion er en kollektiv handling udført af mennesker for at undgå en erkendt trussel.

En mani er en handling med udspring i en tro fyldt med ønsker. Begge begreber repræsenterer den negative og den positive side af samme sag, og indeholder de samme faser. Af den grund er det unødvendigt at skelne mellem, om

folk anser ufo-oplevelser som en trussel eller som noget ønskeligt. Ufo-fænomenets historie indeholder sandsynligvis begge muligheder. Mens tyske luftskibe, 1913, og fremmede, der kidnappede, 1973, vækkede en negativ reaktion, vækkede nye, hemmelige våben, 1947 eller en chance for at deltage i udforskningen af de ydre rum, 1957, en positiv reaktion.

Visse ting skal være til stede, før panik eller mani opstår. Et kommunikationssystem, en ide om, hvad der er muligt eller sandsynligt, og frihed til handle efter denne tro, hvis lejligheden byder sig, er nødvendige betingelser.

Den næste fase er social forvirring. En hver flertydig hændelse, hvad enten den er truende eller spændende, fører til ængstelse eller begær. Den baner også vejen for de følelsesmæssige grundelementer, der er betingelsen for, at den nødvendige sindbevægelse kan opstå. En afgørende faktor kan ændre de vage og almindelige følelser, så konkrete forventninger kan stimulere folk til handling. Folk vil da stræbe efter det håb, de tilbydes, eller flygte fra de konsekvenser, de tror bliver resultatet [17]. Ufo-bølgerne indeholder alle nødvendige ingredienser. Hvad enten det er en almindelig tro på, at flyvende maskiner er sandsynlige, at hemmelige våben testes, eller at ufoer eksisterer, er alle bølger vokset ud af miljøet og den samtidige tro.

Hvis folk begynder at rapportere om usædvanlige objekter på himlen, vil medierne til tider være interesserede. Der er dog en mulighed for, at forventningerne påvirker situationen. I 1896-97 ønskede folk, at problemerne omkring navigation i luften blev løst inden århundredets udgang. I 1913 var luftskibene fra Tyskland en virkelig trussel. I 1957 vendte Sputnik alles øjne mod rummet. I disse situationer kunne en meget omtalt ufo-rapport udløse andre rapporter, fordi andre gerne ville deltage og tilføje egne observationer. På den måde gør de alt mærkeligt på himlen til et fuldendt ufo. En bølge i fuld størrelse er resultatet. Et stigende antal skeptiske eksperter, en presse, der hurtigt kører træt, og en offentlig interesse, der til sidst er mættet med ufo-beretninger, vil holde ufo-bølgens udvikling nede, så ufo-aktiviteten falder ned på sit normale niveau igen.

Ufo-bølger, sociale eller fysiske?

Som sociale hændelser passer ufo-bølger fint med den sociologiske teori. Hovedspørgsmålet er, om de er andet end oplevelser under en fælles sindstilstand? Menneskets adfærd under en ufo-bølge kan være anderledes end folks panikagtige adfærd under børskrakket eller hula-hoop bølgen, men alt efter de fysiske stimuli eller formodede stimuli, behøver ufoerne i sig selv ikke at blive undersøgt. Stiger antallet af ufo-rapporter som følge af en fælles sindsbevægelse, eller opbygges en fælles sindsbevægelse omkring en stigning i rapporterne?

Tabel 1, side 22 opsummerer både de gradvise og de eksplosive ufo-bølger i et enkelt, detaljeret skema. De seks trin har fået deres navne fra delene af det

drama, som de er en del af, men en ufo-bølge opfører et utilfredsstillende spil. Alle handlingerne bygger på et klimaktisk øjeblik af sandhed, som aldrig kommer eller til sidst falder sammen uden at give en løsning. Spørgsmålene er mange, svarene sjældne, oplysningerne minimale. Til slut har du en fornemmelse af at have set et spændende show, men hvad betyder det egentlig? Ufoerne opfører sig som et absurd teater, hvor de spørgsmål, de stiller, dør hen i det fjerne sammen med de sidste omstrefende rapporter. Hvilken substans, hvis nogen, ligger bag den lyd og det raseri, der står tilbage i dette største puslespil af alle.

Tabellen sammenligner adskillige bølger med 1897-aktiviteten som prototypen på en gradvis bølge og 1896-aktiviteten som prototypen på en eksplosiv bølge. Et mere indgående kendskab til disse bølger kan måske ændre hele tabellen, da de nutidige vurderinger i stor udstrækning er impressionistiske. Selv på dette uudviklede stade giver sammenligningerne alligevel nogle værdifulde oplysninger om det sociale kontra det fysiske problem.

Gradvise bølger indholder alle seks trin og de fleste underafdelinger. Hændelserne udvikler sig undervejs ofte til et meget komplekst niveau, før nyhedsmediernes får fat i historien. Så der kommer ingen dramatisk stigning i antallet af rapporter i kølvandet på mediernes interesse. Næsten alle de gradvise bølger er med i tabel 1.

I ingen af tilfældene fulgte en usædvanlig stigning i observationerne. 1952-bølgen illustrerer dette, da den fik nok af offentlig omtale. De mange måneder med stor aktivitet gav ikke nogen synlig effekt. Selvom de nationale avisers overskrifter fortalte om Washington D.C.-observationerne sidst i juli, udløste det ingen nye rapporter. Den langsomme stigning i antallet af observationer nåede et maximum og dalede langsomt som i en gradvis bølge, hvilket viser, at observationerne snarere end mediernes var hændelsernes drivkraft.

Eksplosive bølger udvikler sig efter en strammere tidsplan og er mere afhængige af den offentlige reaktion. En hurtig stigning, kort klimaks og et hurtigt fald i antallet af rapporter antyder, at offentlig sindsbevægelse og mediernes opmærksomhed påvirker hændelsernes udvikling. Den tætte sammenhæng mellem stor omtale og en kraftig stigning i rapporterne er enestående for de eksplosive bølger, hvilket bekræfter deres afhængighed af usynlige faktorer.

På samme måde viser sammenligninger, at nogle eksplosive bølger er illusoriske. 1973-bølgen står i hukommelsen som en eksplosiv bølge. Det skyldes eftervirkningerne fra den opmærksomhed, som Pascagoula-bortførelsen fik. 1973-bølgen havde faktisk været undervejs længe og hele tiden samlet sig opmærksomhed. På den måde opfyldte den betingelserne for at være en gradvis bølge af usædvanlige dimensioner. Den omtale, som Pascagoula fik, optog helt og holdent tanker og forstyrrede bølgen. Observationen fra Levelland, Texas, gav 1957-bølgen en pludselig og usædvanlig start. Dagene for ud for observationen, havde mediernes bragt en overflod af observationer. 1896- og 1947-bølgerne er

tydelige eksempler på en eksplosion i antallet af observationer, men deres mønstre synes sjældne. Når alt kommer til alt, er det omtalen, der skaber gennembruddet, ikke ufoerne.

De sociale faktorer bidrager med en forskel, som ikke må glemmes. Den romerske historiker Livy registrerede »bølger« af forbløffende hændelser forud for krige og andre farer, der truede Rom. Og den tanke, at tegn på himlen kunne bebude skrækkelige hændelser på jorden, har overlevet til den dag i dag.

Spænding, som opstår som følge af almindelige hændelser, giver både forventninger og tolerance over for ufo-bølger. Tyske luftskibe blev i 1913 betragtet som en alvorlig trussel af både de højeste kredse i regeringen og manden på gaden. På samme måde var det tidligere Sovjetunionens hemmelige våben en alvorlig sag for skandinaverne i 1946.

Det, at der er en mangel på relativt negative pressekommentarer, lader antyde, at det var forventningerne, der gav næring til disse to bølger. Positiv tro er ikke så udbredt i bølgerne, men utvivlsomt et effektivt lokkemiddel for nogle troende til at se, hvad de ønsker at se.

En anden social faktor, der ofte optræder under en ufo-bølge, er den faktor, der får folk til at rapportere. J. Allen Hyneks foredrag indeholdt ofte et eksperiment:

Han spurgte tilhørerne, hvor mange af dem, der havde set et ufo, og en skov af hænder røg i vejret. Han spurgte så, hvor mange af dem, der havde rapporteret deres observation. Så blev så mange hænder taget ned, at skoven lignede et pludseligt offer for en kraftig efterårsstorm.

Bølger gør rapportering let. Mange observatører træder frem og får en god modtagelse, i hvert fald de første. Frygten for latterliggørelse forsvinder helt, og at tale om tingene er helt almindeligt. Ikke blot er der sikkerhed for antallet, men ufo-problemet synes særlig vigtigt, når der er så mange observationer. Observatørerne kan føle det, som om de er med til med at løse mysteriet, eller de kan ride med på modebølgen. Den kinesiske bølge i 1980 fik en del af sin drivkraft i den lidt lempeligere ytringsfrihed, og at pressen nu var åben over for ufo-fænomenet. Folk kom ikke blot med nyere observationer, men også med ældre. Ufo-bølgen blev en slags fest for den nyvundne frihed [18].

Sociale kontrolfaktorer griber ind i de fleste bølger og holder dem og opmærksomheden omkring dem nede. Den første fordelagtige omtale i forbindelse med de fleste bølger vil før eller senere give skeptiske kommentarer. Disse kommentarer kan dukke op meget tidligt i forløbet, og de har en tilbøjelighed til at stige i antal og autoritet, efterhånden som bølgen skrider frem. Jo længere tid folk rapporterer om mærkelige objekter uden at nogen finder ud af, hvad de er, jo mere troværdige bliver de negative bemærkninger.

Mysterier, som forbliver mysterier meget længe, giver frustrationer. En begrænset opmærksomhed påvirker såvel medierne som offentligheden. En fortsat

strøm af ufo-observationer bliver ikke ved med at strømme ind i al evighed. Humor og latterliggørelse vender tilbage, når både pressen og offentligheden efter en tid trænger til afveksling. Engang forenede de deres tanker og arbejdede ivrigt sammen, mens svindlere kastede et dårligt lys over hele bølger ved at komme med observationer, der var lette at forklare. Pressen ser ud til at foretrække de noget mere fantastiske rapporter, efterhånden som bølgen udvikler sig, som for eksempel Flatwood-monsteret i september 1952. Medierne virker som om, at de er rede til at skabe en sensation, når de almindelige ufo-nyheder blev fortærskede.

Her skal man igen være opmærksom: Under den franske bølge i 1954, var der både tidligt og sent rapporter om ufo-landinger såvel som besætningsmedlemmer. 1957-bølgen begyndte med det elektromagnetiske tilfælde ved Levelan. Virkeligheden i bølgerne og den omtale, der følger med, står for to vidt forskellige ting. Negativ omtale og mangel på offentlig interesse har stadig en ugunstig virkning på rapporteringen og kan forkorte en bølge eller en af dens faser.

Af den grund viser bølgerne med både deres fysiske og sociale aspekter os et fæneomen, der er dobbelt kompliceret. At tale om bølger, som om de var noget ganske almindeligt, er at simplificere tingene. Bølger varierer i størrelse, varighed og geografisk udbredelse med forskellige typer lige fra ganske små til enormt store, der næsten griber ind i hinanden. På den måde var bølgeaktiviteten ikke hørt op, men havde begrænset sig til at være lokal i 1980'erne.

Sammen med opdagelsen af, at bølgerne varierer, må man tilpasse dem den måde, hvor på ufoerne opererer. De store og usædvanlige bølger er ikke specielt karakteristiske for ufoer og slet ikke et bevis på, at de er ikke-jordiske besøgende. De er kun en af mange faktorer, som udløser en stigning i antallet af observationsrapporter.

Bølgegangen går op og ned, alligevel er de fleste **ufo**-observationer **ifo**-observationer. Det har alle seriøse ufologer forlængst anerkendt. Bølgerne giver en situation med almindelige ophidselse, hvor rapporter af selv den laveste troværdighed skyldes med og vinder et gehør, som de ikke får under roligere og mere kritiske perioder. Den negative side ved folks iver efter at rapportere, er viljen til at rapportere hvad som helst. Af den grund vil en bølge hovedsageligt bestå af ifo-rapporter, og for 1896-97-bølgernes vedkommede, kan alle observationerne stort set have været astronomiske fænomener, varmluftballoner og fup. Begge disse bølger repræsenterer stadig alle bølgernes karakteristiske træk.

Et lignende mønster eller dele af det kan meget vel karakterisere perioder med mange Bigfoot eller Loch Ness-uhyre-observationer. Om bølgerne indeholder en stigning af virkeligt ukendte, kræver yderligere undersøgelser. Selv hvis svaret er ja, og man får det indtryk, at det gør de, spiller folks sindstilstand og forventning alligevel en så vigtig rolle, at bølgerne, som vi ser dem, aldrig kun-

ne være opstået ud fra en objektiv hændelse. Det sociale mønster dominerer det billede, som vi modtager af bølgerne, og kun en tilbundsående undersøgelse kan adskille tro fra virkelighed.

Omtale og social sindsbevægelse er så vigtige, at man må overveje, om de spiller en rolle i de seneste 15 års mangel på bølger i USA. Lokale og mindre bølger optræder nu og da. Hvad den nuværende situation mangler, er den opmærksomhed, der kunne kæde disse lokale hændelser sammen til noget pludseligt og meget udbredt og få observatørerne ud af busken, så de i stort tal kan komme med deres rapporter. Hvis denne tvivlsomme hypotese er rigtig, er store bølger blot en del af en illusion.

Bølgernes opdukken ville være et resultat af en omtale af mindre og aktuelle bølger, der så vil lokke den store flok af tavse observatører frem. En anden social faktor kan være skyld i, at der ikke har været nogen bølger i 1980erne. I dette århundrede har kun 1920erne været lige så »tørslagt« som 1980erne, og begge epoker har noget fælles.

Disse årtier repræsenterer en periode, hvor samtidige ufo-teorier var blevet en floskel. I 1920erne betød ufoer spøgelsesfly, men fly var allerede dengang blevet for almindelige til, at man gad beskæftige sig med dem. Til gengæld var rumskibe lidt for almindelige i 1980erne. Vi kan godt opleve en periode, hvor der er en underlig afmatning, men det er kun for en stund og sandsynligvis kun en meget kort stund, at ufoerne har mistet deres magiske dragning på både folk og pressen.

Efter at have set på bølgernes sociale aspekter, må vi også se lidt på de fysiske. De er ikke kun stor ståhej for ingenting. De starter, vokser, spredes, med eller uden hjælp fra medierne, og springer fra sted til sted på jorden tilsyneladende uden social provokation. Kun i få tilfælde udløser mediedækningen en reaktion. Hvad oftere sker, er for eksempel den uges forsinkelse, der var mellem Kenneth Arnolds observation og den virkelige start på 1947-bølgen. Den bølge havde sin start i begyndelsen af juli. Eller omtalen går i en retning, mens bølgerne tager deres egen kurs, som i 1952, 1954 og 1973.

Til sidst er årsag og virkning forholdet mellem omtale og ufo-aktivitet ikke så slående, som skeptikerne hævder. Det kan hævdes, at der sker en underfundig vækst i ophidselsen, eller at folks interesse er så træg, at den forsinker mange menneskers deltagelse. Der er mange gode grunde til at søge efter metoder, så bølger kan betragtes som sociale. Selvfølgelig behøver det fysiske element i bølgerne ikke at være rumskibe. Venus eller fly set under særlige omstændigheder, kan være den fysiske stimulans. Kun en yderligere undersøgelse af de aktuelle rapporter kan bekræfte det. En stærk mistanke om, at ufo-bølger både har et indhold ud over det almindelige og et forløb afhængig af den ophidselse, som de skaber, står stadig tilbage. Med andre ord, observatørerne ser noget, der ophidser dem.

Referencer

1. **Aime Michel**, *Flying Saucers and the Straight-Line Mystery*. S.G. Phillips, New York, 1958, side 05-06;
Janine & Jacques Vallee, *Challenge to Science: The UFO Enigma*. Henry Regnery, Chicago, 1966, side 114-149;
Jenny Randles, »Anatomy of a UFO Wave«, *International UFO Reporter* 11, nr. 2, marts/april 1986 side 4-8 og 19;
Robert G. Neeley Jr., *The Airship Chronicle*. Fund for UFO Research, Mount Rainier, Md., 1986;
Nigel Watson, Granville Oldroyd & David Clarke, *The 1912-1913 British Phantom Airship Scare*. Fund for UFO Reserch, Mount Rainier, Md., 1987;
Ted Bloecher, *Report on the UFO Wave of 1947*. Forfatteren, Washington D.C., 1967;
Loren E. Gross, *UFOs: A History*. Forfatteren, Fremont, Californien, 1982.
2. **Richard H. Hall**, red., *The UFO Evidence*. NICAP, Washington D.C., 1964, side 156.
3. **Bruce S. Maccabee**, »A History of the Gulf Breeze, Florida Sighting Events«, i Walter H. Andrus, Jr. og Richard H. Halls, red., *MUFON 1988 International UFO Symposium Proceedings*, MUFON, Seguin, Texas, 1988, side 114-204.
4. **Kevin & Sue McClure**, *Stars, and Rumours of Stars*. Forfatterne, Market Harborough, England, 1980.
5. **M.K. Jessup**, *The UFO Annual*. Citadel, New York, 1956, side 182;
Harley D. Rutledge, *Project Identification*. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, N.J., 1981, side 1-9;
Don Schmitt, »The Belleville Sightings«, *International UFO Reporter* 12, nr. 6, november/december 1987, side 4-8 og 13. Nr. 1, januar/februar 1988, side 17-19.
6. **Robert Loftlin**, *Spooksville's Ghost Lights*. Forfatteren, Tulsa, Oklahoma, 1967;
Dennis Stacy, »The Marfa Lights«, *MUFON UFO Journal*, nr. 234 november 1987, side 3-7;
Robert Walser, *North Carolina Legends*. Department of Cultural Resources, Raleigh, N.C., 1980, side 44-45 og 50-52.
7. **Arthur Shuttlewood**, *The Warminster Mystery*. Neville-Spearman, London, 1967;
Jenny Randles, *The Pennine UFO Mystery*. Granada, London, 1983;
Randall Jones Pugh & F.W. Holiday, *The Dyfed Enigma: Unidentified Flying Objects in West Wales*. Faber & Faber, London, 1979.

8. **Dennis Stacy**, »Hessdalen: An Introduction«, *MUFON UFO Journal*, nr. 237, januar 1988, side 3;
Ann Druffel & D. Scott Rogo, *The Tujunga Canyon Contacts*. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, N.J., 1980, side 137-150.
9. **Frank B. Salisbury**, *The Utah Display: A Biologist's Report*. Devin-Adair, Old Greenwich, Conn., 1974.
10. **Greg Long**, »Yakima Indian Reservation Sightings«, *MUFON UFO Journal*, nr. 166, december 1981, side 3-7.
11. **J. Allen Hynek, Philip J. Imbrogno & Bob Pratt**, *Night Siege: The Hudson Valley UFO Sightings*. Ballantine, New York, 1987.
12. **Brad Sparks & Jerome Clark**, »The Southwestern Lights«, *International UFO Reporter* 10, nr. 3, maj/juni 1985; side 10-13, nr. 4, juli/august 1985, side 12-14; nr. 5, september/oktober 1985, side 7-12, 15-16 og 18.
13. **Richard M. Hall**, *The UFO Evidence*. NICAP, Washington D.C., 1964, side 139-140 og 170.
14. **Ted Spickler**, »West Virginia Flap«, *MUFON UFO Journal*, nr. 132, november/december 1978, side 9, og nr. 133, januar/februar 1979, side 9;
Walter H. Greenwald, »San Fernando Valley UFO Sighting Wave: July & August 1979«, *MUFON UFO Journal*, nr. 151, september 1980), side 3-6;
Stan Gordon, »Pennsylvania Wave«, *MUFON UFO Journal*, nr. 224, december 1986, side 7-8.
15. **John G. Fuller**, *Incident at Exeter*. G.P. Putnam's Sons, New York, 1966;
Paris Flammonde, *The Age of Flying Saucers*. Hawthorne, New York, 1971, side 182-183;
John C. Sherwood, *Flying Saucers Are Watching You: The Incident at Dexter and the Incredible Michigan Flap*. Saucerian, Clarksburg, W. Va., 1967;
Donald B. Hanlon, »Virginia 1965 Flap«, *Flying Saucer Review* 12, nr. 2 marts/april 1966, side 14-16;
John A. Keel, *The Mothman Prophecies*. Saturday Review/E.P. Dutton, New York, 1975;
Gordon Creighton, »Argentina 1963-64 Part 3«, *Flying Saucer Review* 14, nr. 5, september/oktober 1968, side 23-28;
L.M. Gindilis, D.A. Menkov & I.G. Petrovskaya, *Observations of Anomalous Atmospheric Phenomena in the USSR: Statistical Analysis*. CUFOS, Evanston, Illinois, 1980;
Jerome Clark, »The Greatest Flap Yet?«, *Flying Saucer Review* 12, nr. 1, januar/februar 1966, side 27-30; nr. 2, marts/april 1966, side 8-11; nr. 3, maj/juni 1966, side 13-15; nr. 6, november/december 1966, side 9-13.
16. **Neil J. Smelser**, *Theory of Collective Behavior*. Free Press, New York, 1963, side 150.

17. **Neil J. Smelser**, *Theory of Collective Behavior*. Free Press, New York, 1963, side 15-17 og 131-221.
18. **Wendelle C. Stevens & Paul Dong**, *UFOs Over Modern China*. UFO Photo Archives, Tucson, 1986, side 146.

Tabel 1. Ufo-bølger

Gradvise:

- 1 = 1897
- 2 = 1909, New England
- 3 = 1913, England
- 4 = 1946
- 5 = 1952
- 6 = 1954
- 7 = 1987, Belleville, Wisconsin

Eksplorative:

- 1 = 1896
- 2 = 1947
- 3 = 1957
- 4 = 1973
- 5 = 1983, Hudson Valley

Tabel 2. En ufo-bølges faser

Faser	Eksplorative												
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	
1. Begyndelses-aktivitet, lidt omtale													
A. Spredte rapporter eller lokalt koncentreret	X	X		X	X	X	X				X	X	X
B. Opdukken i andre områder	X	X	X	X	X	X							
2. Komplikationer													
A. En rapport eller grupper af rapporter skaber nyheder, men bølgen slår ikke an	X	X	X	X	X	X			X	X		X	
B. Rapporterne får ringe omtale	X	X		X	X	X			X	X		X	
3. Stigende aktivitet													
A. Flere hændelser giver megen omtale	X	X	X	X		X	X		X	X	X	X	X
B. Udbredt eller kraftig aktivitet følger umiddelbart efter											X	X	X
C. Udbredt eller kraftig aktivitet følger efter indenfor en uge	X	X							X	X			
4. Klimaks													
A. Mange og udbredte rapporter, god omtale på mindre end en uge		X							X	X	X		X
B. Mange og udbredte rapporter, god omtale over en længere periode	X		*	X	X	X	X					X	
5. Faldende aktivitet													
A. Langsomt fald i antallet af rapporter	X		X	X	X	X	X					X	X
B. Brat fald i antallet af rapporter		X							X	X	X		
C. Bølgen har bredt sig ud i et nyt område	X	X		X		X			X				
D. Stigning i svindel og negativ omtale	X	X			X	X			X	X	X	X	X
6. Afslutning													
A. Antallet af spredte rapporter falder til det tidligere lave niveau og medierne taber interessen	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X

* Et fald i antallet af rapporter over to uger midt i februar 1913 delte perioden med størst aktivitet.

Kapitel 2

Luftskibsbølgen 1896/97

Af Robert G. Neeley Jr.

1800-tallets store mysterium

1896/97 luftskibene er stadig et af de største, uløste mysterier fra forrige århundrede. Det er ikke så meget luftskibene, der er et mysterium, men der imod deres oprindelse. Jeg mener, at svaret på denne gåde skal findes i de spredte oplysninger, der findes på mikrofilm hos de historiske selskaber og på bibliotekerne.

Det var min søgen efter løsningen på dette mysterium, der førte mig til mikrofilmarkivet hos Illinois Historiske Selskab. Her kan man finde 233 aviser, der dækker perioden fra marts til maj 1897. Alle disse aviser bladede jeg igennem, og når jeg fandt en artikel om luftskibet, kopierede jeg den med henblik på en senere undersøgelse. Det viste sig, at observationerne kunne inddeles i tre grupper: observationer af flyvende lys, »mere detaljerede observationer« og landingstilfælde/tilfælde med besætningsmedlemmer.

De flyvende lys

De fleste rapporter, 184 af 207, drejer sig om flyvende lys. Dem omtaler jeg først. Som vore dages ufoer, fulgte luftskibene også et særlig mønster. I april 1897 blev der set flest flyvende lys i dagene mellem 9. og 16., og den største koncentration af observationer var mellem kl. 19.30 og 21.00. Dette gælder dog kun for de observationer, hvor jeg både kender dato og klokkeslet. Dengang som nu, manglede disse vigtige data af og til.

For give et mere overskueligt billede af denne tidsfordeling har jeg lavet de to grafer, fig. 1, side 27 og fig. 2, side 28.

Hastigheden blev anslået til at være fra »langsom« til 240 km/t og højden over jorden fra »meget lavt« til 1 km. Da det drejer sig om anslåede værdier, og altså kun er observatøernes skøn, kan disse værdier ikke bruges til noget.

Ud fra disse beskrivelser kan man ikke udelukke en astronomisk forklaring. De mangefarvede lys minder meget om beskrivelser af stjerner set gennem dis og med den naturlige blinken.

I otte tilfælde identificerede lokale astronomer og vejrobservatører de flyvende lys som Venus. De var alle fra den store bølge mellem 9. og 16. april. Alle observatørerne beskrev et klart lys lavt i nord-vest.

I to tilfælde blev lyset set og identificeret af astronomer. 9. april bekræftede professor G.W. Hough fra Dearborn Observatoriet i Chicago, Illinois, at det lys, der blev set kl. 22.00, var Alpha Orionis, Betelgeuse. Stjernen var synlig fra kl. 19.45 og var meget klar. 12. april vendte Arthur C. Lunn, astronom ved Lawrence Universitetet i Appleton, Wisconsin, sit teleskop mod lyset og identificerede det som Betelgeuse. Han antydede tillige, at Antares, som både i magnitudo og farve er meget lig med Betelgeuse, var synlig i sydvest. Han mente, at de farveændringer, der ofte blev rapporteret, skyldtes atmosfærisk refraction, lysets brydning i atmosfæren.

15 avisartikler om flyvende lys

Nu er det på tide at omtale 15 uidentificerede tilfælde fra gruppen af flyvende lys. Det bliver gjort i telegramstil efter den oprindelige avisartikel.

1. *Aurora Beacon*, 6 april 1897.

3. april: Rochelle, Illinois. Kl. 19.30 så mange borgere et luftskib komme fra sydvest. I begyndelsen fløj det lavt, men steg, da det passerede. Det blev set i 30 minutter og fløj mod øst. Det observerede lys' hastighed varierede, og der hørtes en „summen enten fra stemmer eller en maskine”.

2. *Chicago Tribune*, 10. april 1897.

9. april, Garroll, Illinois. Kl. 20.40 så over hundrede mennesker et luftskib komme fra nordøst. Da det kom tæt på byen, ændrede det kurs og fløj mod vest med en meget høj hastighed. Objektet var ovalt med røde lys. Det var 2,5-3,0 m langt og 0,5-1,0 m højt.

For at anskueliggøre observationernes varighed, har jeg opstillet følgende tabel:

Varighed	Antal obs.
45 sek.	1
1-2 minutter	1
2-3 minutter	2
5 minutter	2
flere minutter	4
10 minutter	2
15 minutter	6
15-20 minutter	4
20 minutter	1
30 minutter	6
40 minutter	1
1 time	4
1 1/2 time	1
2 timer	2

Det samme har jeg gjort med hensyn til antallet af vidner:

Antal rapporterede vidner	Antal obs.
Mange	40
Adskillige	14
Få	2
Nogle	1
Et antal	6
Et	18
To	9
Tre	4
Fire-fem	1
Seks	1
Tolv	1
Tyve	3
Femogtyve	1
Tredive	1
Halvtreds	2
Hundrede	6
To hundrede	1
Otte hundrede	1
Tusinde	3

3. *Rockford Republic*, 10. april 1897.

9. april, Rockford, Illinois. Kl. 20.30 så kaptajn Elisha Thayer og hans bror Frank et eller flere lys flyve mod sydvest. Der var to grønne og to hvide lys. Det fløj langsomt, og de hørte stemmer.

4. *Chicago Times-Herald* og *Chicago Tribune*, 10. april 1897.

9. april, Evanston, Illinois. Om aftenen så over 800 mennesker nogle lys flyve mod vest. Robert Lowen så lysene gennem en feltkikkert. Han var „i stand til at se, at det var fire lys, der bevægede sig synkront. Det første var klart hvidt, og så ud til at blive brugt som søgelys. Bag det var der et grønt lys, og bagest var der placeret et grønt og et hvidt lys tæt sammen.” Nogle få af observatørene påstod, at de så et rødt lys. De mente, at lyset var 100 m oppe og fløj mod vest. Omkring en halv time senere blev nogle lignende lys set over søen, mens de fløj mod syd.

5. *Chicago Tribune*, 10. april 1897.

10. april Chicago, Illinois. Kl. 2 så nogle indbyggere et lys af samme størrelse og farve som en appelsin svæve mod vest. Det mindede meget om fuldmånen.

De flyvende lys blev beskrevet på mange forskellige måder.

For at give et overblik over, hvad folk så, har jeg lavet følgende tabel.

Beskrivelse aflys	Antal obs.
Lys	60
Luftskib	81
Rødt	10
Rødt og hvidt	8
Grønt og hvidt	6
Rødt, grønt og hvidt	4
Rødt og grønt	3
Hvidt	3
Gult, grønt og hvidt	2
Orange	1
Gult	1
Rødt, hvidt og blå	1
Blåt og grønt	1
Hvidt, rødt, grønt og blå	1
Blåt og hvidt	1
Rødt og blå	1

6. *Bloomington Pantagraph*, 12. april 1897.

11. april, Bloomington, Illinois. Kl. 12.15 så nogle indbyggere et luftskib flyve over byen. Det var fladt og lignede et stykke canvas.

7. *Chicago Tribune*, 12. april 1897.

11. april, Lincoln Park, Illinois. Sent om eftermiddagen kom et luftskib svævende.

Samme dag skrev *Chicago Times-Herald*, at objektet viste sig i zenith og fløj mod nordøst.

8. *Warren Sentinel*, 14. april 1897.

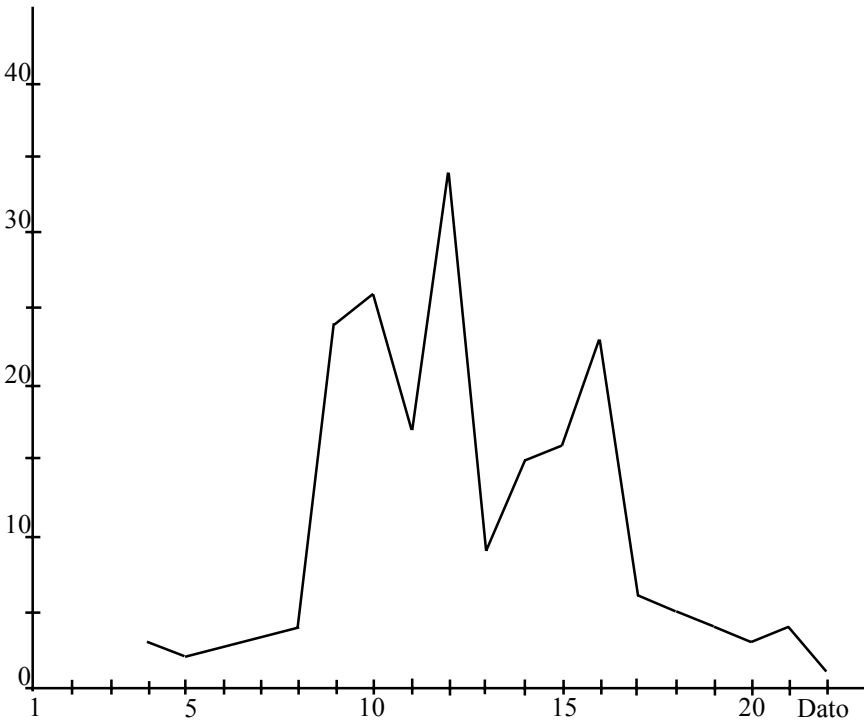
10. april, Nora, Illinois. Kl. 21 så Charles Lutter i vestlig retning et lys „halvt så stort som Solen”. Han fik fat i sin kone og sammen så de det, indtil det gradvist blev sløret. Da det forsvandt, udsendte det en „række røde lys, som ændrede sig til svagt blå”. Lyset var synligt i 15 minutter.

9. *Kankakee Gazette*, 15. april 1897.

10. april, Kankakee, Illinois. Kl. 18.55 blev et

Fig. 1. Antal observationer pr. dag i april

Antal observationer

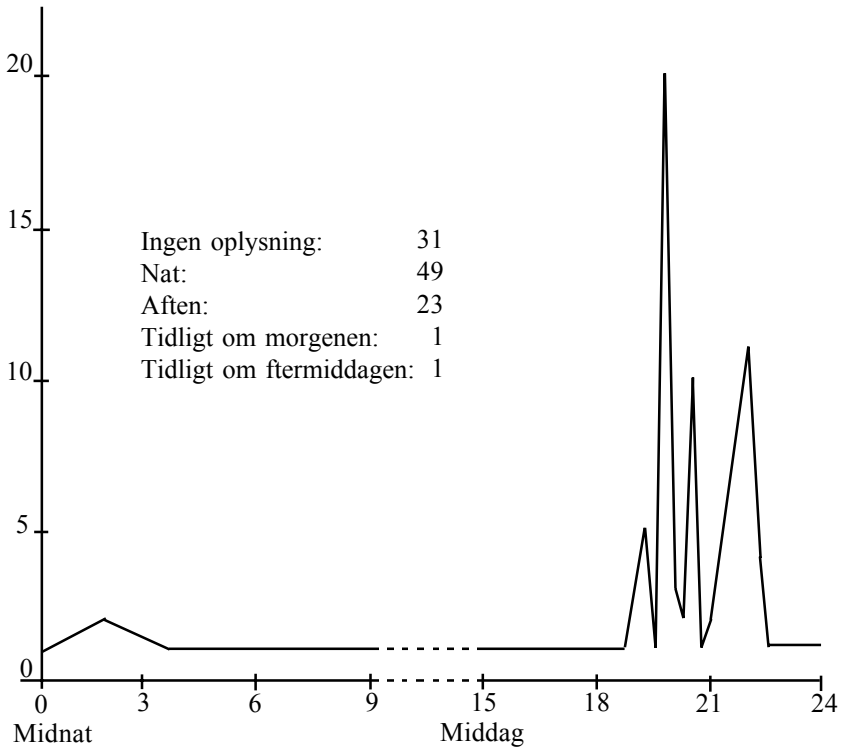
klart, hvidt lys set i vestlig retning omkring 40° oppe. Kl. 19.30 var det enten kommet længere ned eller fløjet længere væk. Kl. 20.00 så en af observatøerne et andet lys dukke op til venstre for det hvide lys. Kl. 20.30 blev det sløret, og kort efter forsvandt det. Observatøren tog næste aften kl. 19.30 ud til det samme sted, men vedkommende kunne ikke se noget lys, selv om natten var klar.

10. *Rushville Times*, 15. april 1897.

12. april, Rushville, Illinois. Kl. 20.35 så en del mennesker et luftskib. Dr. L. Warren så en projektør på størrelse med den projektør, der sidder foran på et tog, i sydøstlig retning. Mens han betragtede den, steg den pludselig og fløj hurtigt mod nord. Så skiftede den pludselig kurs mod venstre, vest. Kort efter så han et andet lys, som fløj fra nord mod syd. Dette lys skiftevis dalede og steg, mens det passerede.

Fig. 2: Antal observationer i løbet af dagen

Antal observationer

11. Kankakee Gazette, 15. april 1897.

9. april Buckingham, Illinois. Adskillige indbyggere så luftskibet kl. 20.30. Det havde et rødtligt skær og fløj i varierende retninger. Det forsvandt mod øst.

12. Bloomington PANTAGRAPH, 17. april 1897.

16. april, Mason City, Illinois. Kl. 21.30 så en del mennesker et mærkeligt lys flyve lige hen over hovederne på dem. Lyset, der til tider pulserede, var meget kraftigere end en stjerne. Det fløj først mod syd, så mod nord for til sidst at forsvinde mod vest med en høj hastighed. Det var synligt i ca. 30 minutter.

13. Galesburg Evening Mail, 20. april 1897.

19. april, Galesburg, Illinois. I løbet af natten så adskillige indbyggere et luftskib i nordvestlig retning. Det fløj først mod nord, så mod sydøst, hvor det forsvandt

ud af syne. Lyset havde et rødligt skær og var kraftigere end stjernerne. Lyset dalede og standsede tilsyneladende. Derefter for det afsted.

14. Danville WEEKLY PRESS, 21. april 1897.

15. april, Muncie, Illinois. Kl. 22.30 så to mænd et luftskib passere. De sagde, „at det lød som en selvbinder”. De fortalte, at det var på størrelse med en diligence og fløj med en hastighed på 160 km/t, 100 MPH.

15. Bloomington PANTAGRAPH, 22. april 1897.

17. april, Chicago, Illinois. Kl. 19.30 så Sam Roeder et luftskib i sydvestlig retning. Det var 45 sekunder om at krydse himlen og forsvandt bag den nordøstlige horisont. Det blev gradvist mindre og forsvandt.

Objekterne i rapport 1, 3 og 14 kunne muligvis have været en stjerne. Men den kendsgerning, at der blev hørt lyde under observationerne, udelukker, at det var en stjerne. Det er dog muligt, at lydene var af naturlig oprindelse, og altså ikke havde forbindelse med observationerne.

Rapport 4, 5 og 9 er nok de mest iøjnefaldende i denne kategori. Det er muligt, at de øvrige rapporter i denne kategori blot drejer sig om balloner udstyret med lanterner. Det kommer jeg nærmere ind på senere.

»Detaljerede« observationer

Den næste kategori, som jeg vil omtale, er de »detaljerede« observationer. Disse rapporter indeholder beskrivelser af andet end flyvende lys, hvilket de tidligere omtalte ikke gjorde. Rapporterne bliver citeret ordret.

1. Rock Island Argus, 9. april 1897.

8. april, Rock Island, Illinois: „Luftskibet blev observeret fra Rock Island. Et medlem af Andy Etzels »stjernekyggere« påstår, at han har været en moderne Christoffer Columbus. »Blåjakken« udtaler, at mens han patruljerede i sit område øst for byen sidste nat, hørte han en raslen oppe i luften. Da han så op, blev han overrasket over at se en hurtigt flyvende masse med et øje, der lignede en ildkugle. »Strømeren« hævdede, at massen ikke var mere end 800 m oppe, og at den fløj fra nord mod øst. Det var i de tidlige morgentimer, og dens passage brød morgenstilheden med en svag summen som motoren i en elektrisk bil. Den så ud til at have et stålskrog med matte vingelignende propeller på begge sider, og den svajede svagt, mens den fløj forbi. »Strømeren« præjede ikke den mærkelige rejsende. Han var for forbløffet til at give en lyd fra sig, og før det virkeligt gik op for ham, hvad der egentlig var sket, kom han til at tænke over, hvad der i værste fald kunne eller ikke kunne være sket med ham.”

Sandsynlige forklaringer

Utilstrækkelige data — 63: I disse rapporter stod det meget klart, at et lys eller et luftskib var blevet observeret, man der manglede oplysninger om tidspunkt, varighed og retning.

Venus — 56: Disse rapporter drejede sig om et lys eller et luftskib, der var blevet observeret i vestlig eller nordvestlig retning på det tidspunkt, hvor Venus var synlig på denne del af himlen.

Stjerne — 28: Disse rapporter drejede sig om flerfarvede lys, der sandsynligvis blinkede på grund af atmosfæriske forhold.

Ukendte — 15: Disse rapporter lod sig ikke så let forklare ud fra lysets bevægelse, dets højde over jorden, størrelse eller den støj, der var forbundet med det.

Betelgeuse — 13: Disse rapporter drejede sig også om flerfarvede lys. De blev set i den retning, hvor Betelgeuse var synlig det pågældende tidspunkt.

Mars — 6: Disse rapporter drejede sig om et rødt lys set i den retning, hvor Mars var synlig det pågældende tidspunkt.

Optisk bedrag — 3: Disse rapporter drejede sig om et klart lys set fra et kørende tog. Lyset kunne meget vel være en stjerne eller Venus set gennem et vindue, og de variende retninger skyldtes togets bevægelse.

2. *Sterling Evening Gazette*, 10. april 1897.

9. april, Sterling, Illinois: „Det var skyfrit, da der kl. 20.30 blev observeret et skib, der fløj i nordlig retning. Det var mere end 300 m oppe og lignede en stor stjerne. Vingernes eller sidepropellernes bevægelse kunne ses tydeligt, og skibet så ud til at flyve hurtigt. Owen McGinnis fra Fernberg og torvehandler Charlie Johnson så luftskibet gennem en kraftig feltkikkert. Det var så langt borte, at de ikke kunne se andet, end at det var aflangt. Fartøjet udsendte nogle gange et rødt lys, andre gange et grønt, og til tider et hvidt. I aftes så S.S. Greider det, og han anslog dets hastighed til omkring 100 km/t.”

3. *Chicago Tribune*, 10. april 1897.

9. april, Chicago, Illinois: „Det seneste glimt af mørkets krydser fik nogle indbyggere i Chicago omkring kl. 21.30. En del mennesker mener, at de så et objekt meget lig det, der tidligere er omtalt, flyve ind fra søen. Da det var kommet lidt ind over land, ændrede det langsomt kurs mod nordvest og forsvandt i mørket. Disse mennesker har altid haft et godt omdømme. Adskillige steder blev dette flyvende vidunder set af mennesker, der var udstyret med små teleskoper og

kraftige feltkikkerter. De hævder, at de kunne se omridset af den genstand, der bar lysene. På trods af den usikkerhed, der er forbundet ved at bedømme størrelsen på en genstand, der befinder sig i luften i en ukendt afstand, var der enighed om, at natflyveren var omkring 20 m lang, spinkelt opbygget og med en skrøbelig konstruktion. På denne genstand, fortalte man, var der en bevægelig projektor og to andre lys. Nogle af observatørerne påstod endda, at de også så, at genstanden havde vinger eller sejl. Disse vinger eller sejl blev bedømt til at være omkring 9 m brede, men da de blev set fra siden, kunne man ikke bedømme deres længde.”

4. Quincy Whig, 11. april 1897.

10. april, Jacksonville, Illinois: „Hvad, der utvivlsomt var det mystiske luftskib, blev set flyve over denne by omkring kl. 22.30 i aftes. Det blev set af alle de politifolk og brandmænd, der var i tjeneste, samt flere hundrede indbyggere. Dets kurs var fra vest mod øst. Et klart lys, der bevægede sig nogle få snese meter over jorden, fangede observatørernes opmærksomhed. Lyset bevægede sig fra side til side som et stort søgelys og havde en kegle på flere hundrede meter. Det nåede hurtigt byen, og da det var over Jacksonville, kunne den mystiske genstand ses tydeligt. Genstanden var lang og smal, og den reflekterede månelys, som om den var af blank metal. Nogle mørke tingester på siderne blev antaget for at være vinger, og skibet syntes at være mellem 25 og 30 m langt. Mange pålidelige mennesker hævder, at de tydeligt kunne høre menneskestemmer fra skibet.”

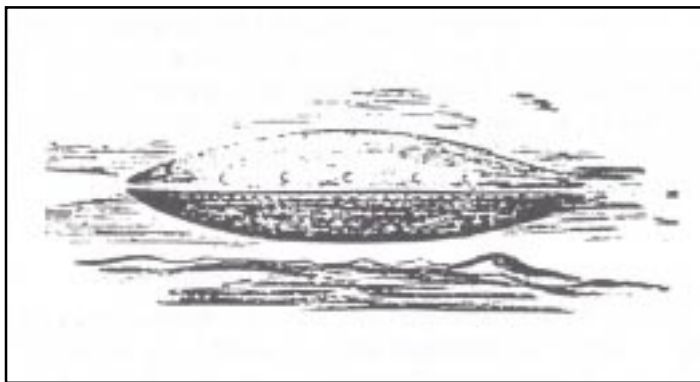
5. Quincy Whig, 11. april 1897.

10. april, Quincy, Illinois: „Kort efter kl. 23 blev den mystiske flyvende gæst set første gang, og da natten var fuldstændig klar med halvmånen højt på himlen, var mulighederne for udendørs observationer, som man kunne ønske det ved højlys dag. Hundredevis af mennesker var på gaden på dette tidspunkt og så den, eller siger, de gjorde. De beskrivelser de forskellige mennesker, som så den forskellige steder, har givet, er bemærkelsesværdigt overensstemmende.....

Luftskibet blev først set af nogle mænd på dæmningen. På det tidspunkt befandt det sig over floden nord for byen. Det dukkede op lidt nord for broen. Det var det klare hvide lys, der fangede mændenes opmærksomhed. De troede, at det var søgelyset fra et dampskib, der sejlede ned ad floden, fordi det havde røde og grønne lys på hver side af det hvide. Da de fik øje på det, var det meget tæt på Illinois kysten, mens kanalen og broen er tæt på Missouri kysten. De spekulerede derfor på, om et dampskib kunne gøre, hvad det gjorde. Det fløj i en lige linje, da det blev opdaget, men da de betragtede lyset, som af og til svingede fra side til side, steg tingesten og fløj over Riverview Park eller der omkring. Det fløj et par kilometer mod øst, så drejede det mod syd, og derefter igen mod vest.

Det svævede i adskillige minutter over South Park, hvor det drejede, indtil lyset fra projektøren var rettet mod nord, så fløj det i den retning, som om det ville flyve ind over byen langs Eight Street. Det fortsatte måske en halv kilometer, hvorefter det så ændrede mening og standsede. Søgelyset, som syntes at være forsynet med en kraftig reflektor, svingede op og ned flere gange. De mindre lys lige bag ved svingede rundt i en cirkel adskillige gange på samme måde, som en jernbanespor-skifter svinger sin lygte. Mens de drejede, begyndte det at flyve mod syd. Dets hastighed må have været enorm, for i løbet af få minutter var det forsvundet ud af syne.....

Hvad det var, hvor det kom fra, og hvor det fløj hen, ved ingen, men det var uden tvivl et ægte luftskib. Dets måde at bevæge sig på var sådan, at det tydeligvis blev styret af menneskehænder, og yderligere var det så tæt på jorden, at der blev foretaget en nogenlunde observation. Til tider var det ikke mere end 100-150 m over jorden, og i det klare månelys var dets silhouet meget tydelig mod himlen.

Fra San Francisco Call, 23. november 1896.

De mennesker, som så tingesten, beskriver den som en lang, tynd genstand, lige som en cigar, og lavet af noget blankt metal, måske aluminium, i hvilket månelys blev reflekteret. På hver side af skroget stak noget ud og op. Det blev antaget for at være vinger, og omkring skroget kunne det slørede omrids af en slags superstruktur ses, den kunne imidlertid ikke ses tydeligt for vingerne. Foran på tingesten var der et søgelys og efter lyskeglens farve og intensitet at dømme, var den tilnærmelsesvis lig med det søgelys, et dampskib anvender. Omkring midt på skroget var der nogle små lys, et grønt på styrbord, højre, side, og et rødt på bagbord, venstre, side, lige som på dampskibenes skorstene. Adskillige af de mennesker, der så det mærkelige fartøj, sagde, at de virkelig hørte stemmer fra det, og efter den måde hvorpå lyset blev manøvreret, måtte der være

mindst tre personer om bord. De flyvende havde virkelig deres fartøj under kontrol, for de fløj det i alle retninger i forskellig højde...

De samme mennesker er enige om dets optræden, men uenige om det størrelse. En observatør sagde, at han mente, det var omkring 20 m langt, nogle mente det var dobbelt så langt, og andre, at det højst var 15 m langt."

6. *Freeport Journal*, 12. april 1897.

9. april, Ridott, Illinois: „I Ridott ser de også mærkelige ting om natten. Bedøm selv det følgende fra vores korrespondent i byen: 'Fredag aften omkring kl. 23.59 blev indbyggerne overrasket over at se et klart lys mod øst. Lyset bevægede sig og kom hele tiden nærmere. Da det var lige over byen, viste der sig yderligere tre lys, et hvidt og to grønne. Igennem et kraftigt teleskop kunne man se, at lysene var anbragt i enderne og på siden af et cigarformet objekt. Objektet havde vinger på begge sider og propeller i enderne. Det blev antaget for at være det berømte Kansas luftskib. Det fløj langsomt i vestlig retning.'"

7. *Decatur Evening Republican*, 12. april 1897.

11. april, Decatur, Illinois: „Det mystiske luftskib, som mange i Nebraska, Iowa, Missouri og Illinois på det seneste har set, blev søndag kl. 23.15 set flyve over Decatur med stor fart i nordlig retning. En af dem, der påstår at have set maskinen, er bankfuldmægtig. Han siger, at det lignede to kæmpestore cigarer med tre klare projektører. Han var ellers skeptisk med hensyn til luftskibene, men nu er han sikker på, at de er virkelige, og han er nu meget interesseret i at læse alt, hvad han kan om det mysterium, som millioner af mennesker spekulerer på."

8. *Rock Island Argus*, 12. april 1897.

12. april, South Moline, Illinois: „Landmanden Kerr, som bor ved Rock River, påstår, at han så luftskibet flyve langs Hennepin Kanalen syd for South Moline kl. 8.30 i morges. Det fløj mod vest denne gang."

9. *Lincoln News*, 13. april 1897.

12. april, Lincoln, Illinois: „Lincoln havde besøg af det navnkundige luftskib i aftes kl. 19.45. Vi ved det, da nogle af denne bys agtværdige borgere så det og er på nippet til at aflægge ed på det sammen med adskillige andre, som ikke er så samvittigsfulde, og som omgår sandheden meget let. Beskrivelserne af den »skyldige tingest« er lige så varierede som de manglefarvede lys, der var meget tydelige, da den ukendte besøgende kom i focus i Lincoln. Den var ikke synlig ret længe. Politibetjent Moos truede med at sætte gæsten i arresten, hvis den blev ved med at samle støben i gaderne, så trafikken ikke kunne komme frem. Da han gjorde opmærksom på sin hensigt, ændrede skibet kursen, som var nord-vest, og forsvandt hurtigt mod syd. Der var ingen, der forsøgte at forfølge den mystiske fugl....

Ora Painsley tog et fotografi af det mystiske objekt, og vi bringer her en nøjagtig kopi af hans fotografi. Det er ikke særlig godt, men det er det bedste, vi kan få fat i under disse omstændigheder. Når man tænker på, at det var mørkt og regnfuldt, og da synderen kun viste sig som kortvarige lysglimt, er vi stolte over, at vi har scoret denne journalistiske triumf...

Omkring kl. 19.45 var der nogle i Chicago Street, der for ind til Vopels og fortalte, at der var et mærkeligt lys højt oppe i luften nede ved centralskolen. 'Det kommer', råbte alle, og så løb de ud for at sprede den nyhed, at det berygtede luftskib svævede over Lincoln. På mindre end fem minutter stod to hundrede mennesker i styrtregnen og stirrede på fænomenet, mens de forsøgte at lave vittigheder på dets bekostning. Men efterhånden som frygten og overtroen vandt indpas, begyndte de at bede og gjorde alt muligt for at fortrænge den frygt for undergang, som de troede var forestående.

De fleste tilskuere blev stående og stirrede på fænomenet. Det havde vinger, som de så blafre. Det var bemandede, for de hørte stemmer. Det var godt forsynet med farvede lys, for projektørerne på det skiftede farve hvert eneste minut.

Det mystiske objekt kom fra sydvest, men da det var lige over Lincoln, ændrede det pludselig kurs og fløj glidende bort i sydlig retning."

I *Lincoln Courier* fra 13. april stod, at luftskibet landede i Williamsville og „så pludselig steg hurtigere end en due kunne flyve."

10. *Chicago Times-Herald*, 14. april 1897.

12. april, Williamsville, Illinois: „Det blev sidst set ved Williamsville omkring kl. 8.45, hvor det fløj mod Peoria. De, som så det, siger, at fartøjet var cigarformet og forsynet med årer eller vinger, som stak ud fra siderne. Det havde en baldakin meget lig med en parasol for oven."

11. *Delevan Times*, 22. april 1897.

16. april, Boynton, Illinois: „Vor landsbysmed fortæller, at da han sidste fredag omkring kl. 21.30 gik sig en måneskinstur, så han det berømte luftskib, som alle aviser beretter, er set flyve over de omkringliggende stater den sidste uge. John siger, at det fløj over det centrale Boynton med kurs mod sydvest. Han beskriver det, så godt som han nu kan, til at være omkring 50 m langt og 15 m bredt og med en facon meget lig en cigar. Det havde to store vinger, en på hver side, og var meget kraftigt oplyst med forskelligfarvet lys. Det fløj omkring 100 m oppe med en hastighed på 50 km i minuttet(!). Han sagde, at det var et flot syn."

12. *Kankakee Gazette*, 22. april 1897.

19. april Goodrich, Illinois: „Mandag aften blev indbyggerne i Goodrich meget opskræmte over, hvad de troede, var en altødelæggende brand. Men efter en

nærmere undersøgelse viste det sig, at det var luftskibets gigantiske søgelys, der blev reflekteret i byens bygninger. Luftskibet blev set på himlen nordvest for byen, da det fløj mod vest. Robert Gregg rettede sit store teleskop mod objektet, og efter nogle minutters observation fortalte han næsten helt åndeløst tilhørerne, at objektet var halvmåneformet og havde et vifte-lignende udhæng på hver side, samt at det havde adskillige kraftige lys.”

De fleste af disse rapporter indeholder uoverensstemmelser, som påvirker deres pålidelighed. De mest almindelige uoverensstemmelser er faktorerne tid og højde. Det er tvivlsomt om observatørerne om natten og på en afstand på over 100 m kunne se et objekt godt nok til at beskrive dets facon og vinger.

Rapport 1 har, som det blev citeret af avisen, en overtone af redaktionel ringeagt over for politistyrken. Betjenten bliver kaldt både »stjernekygger«, »blåjakke« og »strømer«. Hvis man tager tid/højde faktorerne i betragtning og tænker på, at der kun var et vidne, må man indtage det standpunkt, at sandsynligheden for, at det drejer sig om en virkelig hændelse, er meget ringe.

Rapport 2 indeholder mange selvmodsigelser. Hvorfor kunne mændene med kikkerter ingen detaljer se, mens andre observatører så dem med det blotte øje?

Rapport 3, 4 og 6 ser ud til at være gode rapporter. Der er imidlertid igen tid/højde faktorerne. I rapport 6 er der det men, at ophavsmanden til denne observation tidligere har forsøgt sig med flere fup-numre og falske rapporter.

Rapport 5 er den bedste i denne kategori. Det er interessant at bemærke, at mange sammenligner fartøjet med et dampskib.

Rapport 7 har kun et enkelt vidne lige som tid/højde faktorerne og den påstand, at fartøjet havde tre projektører, ikke harmonerer med de andre rapporter.

Rapport 8 er svær at vurdere på grund af de divergerende oplysninger.

Rapport 9 er den mindst troværdige.

Rapport 10 lider af tid/højde faktorerne og forskellen i oplysningerne fra de to kilder.

Rapport 11 er en anden enkeltvidne rapport med tid/højde faktorerne, (og hastigheden 50 km i minuttet, det er 3.000 km/t. o.a.)

Rapport 12 bringer det for dagen, at kun hr. Gregg så objektet gennem teleskopet, mens de andre observatører kun så et klart lys.

Landings/besætnings-tilfælde

Den sidste kategori, som er landings/besætningstilfældene, står så for tur. De vil også blive ordret citeret fra deres oprindelige kilder.

1. Rockford Republic, 12. april 1897.

April, dato ikke oplyst, Elburn, Illinios: „Den allerstørste løgn af alle kommer

fra Elburn i Kane distriktet, hvor det påstås, at luftskibet landede. Jernbanefolk, som kører gennem distriktet, siger, at nogle kvægavlere siger, at nogle agerdyrkere siger, at skibet havde motorstop og var landet der for at blive repareret. Maskinen så ud til at veje et par hundrede kilogram og være lavet af noget, der lignede aluminium. De talte lidt med mændene, der fortalte, at de fulgte jernbanen fra Stillehavskysten til Atlanterhavskysten.”

2. *Bloomington Pantagraph*, 17. april 1897.

16. april Danvers, Illinois: „Mange af Danvers indbyggere påstår, at de så det luftskib, som blev rapporteret at komme fra Leroy i denne retning. Det havde en »bivogn«, som fulgte det meget tæt, men var meget mindre. Det var det flotteste syn, der nogensinde er set i denne del af staten. Mandolinklubben, der har byens dygtigste og mest troværdige mennesker som medlemmer, siger, at de så det først og gav alarm til de andre. Det var kl. 0.03 i nat. Fartøjet var af et blankt materiale, og besætningen var klædt efter vestlig mode.”

3. *Chicago Times-Herald*, 17. april 1897.

Uden dato, Downs, Illinois: „Henry Savidge, en byens indbyggere, påstår, at luftskibet landede nær ved ham, da han en af dagene i denne uge arbejdede ude på sin mark. Da luftskibet var landet, steg seks personer ud af det og talte med ham et par minutter, før de gik om bord igen, lettede og fløj bort.”

4. *Peoria Herald*, 18. april 1897.

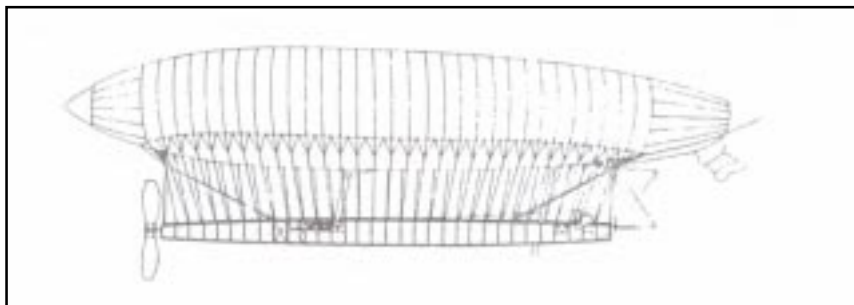
17. april Bartonville, Illinois: „Hver morgen henter et P. & P.U. tog kul i Schoals nye mine, der ligger omkring halvanden kilometer fra hovedsporet og i nærheden af Sindsygeanstalten. Et enkelt spor fører til minen gennem en kløft på denne side af institutionen.

Toget foretog sin sædvanlige tur i går morges og med var konduktør Donnelly, bagagemand Haley, bremser Hardinberg, lokomotivfører Schem og fyrbøder Mifford. Historien, som den i al sin tydelige oprigtighed blev fortalt til *Heralds* reporter af Hardinberg, er som følger:

Toget var omtrent midt mellem hovedsporet og minen, og det fortsatte i ro og mag ind i kløften. Da det var kommet gennem kløften, blev mændenes opmærksomhed fanget af et ejendommeligt objekt under hvilket, der stod adskillige personer. Toget blev bragt til standsning, og mandskabet løb hen til et sted, hvor de kunne betragte den store sensation, som i al sin pragt stod på jorden.

Hardinberg påstår, at der var tre unge mænd og en forholdsvis ung kvinde i nærheden af fartøjet, og at mændene bar samme blå uniformer med messingknapper, som amerikanske officerer. Jernbanefolkene stillede dem mange spørgsmål, men svarene var korte og blev givet med stor modvilje. De fremmede fortalte, at de var startet fra et sted i nærheden af Omaha i Nebraska kl. 20.50 den

foregående aften og var ankommet til Bartonville kl. 3 efter en behagelig rejse. De havde ankret deres fartøj op på et afsides sted i kløften, så de ikke blev besværet med nysgerrige personer. De fremmede gav den oplysning, at fartøjet var bygget på Grosse Island i Maumee floden nær Toledo, Ohio, og at yderligere fem fartøjer var under bygning, og at de skulle sendes til Grækenland til brug i krigen. De fremmede var også nysgerrige. De ønskede at få at vide, hvad folk sagde om de flyvende fartøjer, som fløj over landet nat efter nat. De fortalte, at de ikke havde set aviserne, og at de virkelig ønskede at vide, om deres forehavende vakte folks interesse.

Heneri Giffards damp luftskib fra 1852.

Den flyvende maskine, der forskrækkede peorianerne, var ca. 10 m lang og 5 m bred. Skroget bestod af to kæmpestore, cigarlignende legemer, der så ud til at være af metal. Både maskineriet og størstedelen af fartøjet var dækket af canvas. Foran på fartøjet var der en projektør af samme størrelse, som den man anvender på lokomotiver. I bagenden var der en stor propel, som blev drevet af en elektromotor. På oversiden nær forenden var der et lille styrehus, som blev brugt af ham, der styrede fartøjet. Lige bag dette styrehus var der en 10 cm kanon. Fartøjet var helt igennem forsynet med de fineste elektriske apparater, og Hardinberg beskrev det som alletiders vidunderligste opfindelse. Selv om de fremmede ikke havde noget imod, at jernbanefolkene så på fartøjet, tillod de ingen at røre det. Efter af have været på stedet i omkring en halv time, fik jernbanefolkene at vide, at det flyvende monster ville forsvinde efter mørkets frembrud.

Da de kom til remissen, fortalte de, hvad de havde set med en sådan oprigtighed, at historien hurtigt blev spredt over hele byen. Lokomotivfører Schem blev set, men han ville ikke fortælle noget til offentligheden. Han sagde, at Hardinberg og Haley var de eneste, der var på stedet, og da de kom tilbage, fortalte de, at de havde set et luftskib.

I aftes blev dette kontor ringet op af en af byens mest fremtrædende indbyggere, som sagde, at han og flere andre havde set luftskibet. Der var seks eller syv

personer i nærheden af det, og det var landet på grund af motorstop. Yderligere havde han under canvassen fået øje på en del dyr, der i blandt en tiger, der tilhører Ringling Bros. og reklamerer for deres cirkus.”

5. *Sterling Evening Gazette*, 21. april 1897.

18. april, Jordan, Illinois: „Luftskibet viste sig ved Jordan søndag aften. En af byens indbyggere, som erklærer, at han kan skelne en flok vildgæs fra et luftskib, så skibet omkring kl. 21, hvor det fløj fra øst mod vest. Han fortæller, at skibet landede ved Bresslers Mill, hvor det forsynede sig med vand. Det var umuligt at se, om nogen fra besætningen forlod skibet. Efter at have forsynet sig med vand, steg skibet ca. 500 meter, hvorefter det forsvandt mod vest. Skibet var det samme cigarformede, som andre har set.”

6. *Warren Sentinel*, 21. april 1897.

18. april, Nora, Illinois: „I søndags, da stationsforstander Dan Manley Jr. sad i remissen og døsede, syntes han, at han hørte en fjern rumlen fra et tog. Han sprang op, løb hen til døren og så ned ad sporet, men så intet. Han kunne stadig høre lyden, denne gang tydeligere end før, og den syntes at komme oppe fra. Da han så op, blev han forbavset over at se den meget omtalte Kansas-flyver lige over sig. Skønt propellerne roterede meget hurtigt, så det ud som om fartøjet ville lande.

Lysvågen af det mærkelige syn stirrede Dan på det et øjeblik i dyb beundring, men hurtigt ændredes hans beundring til rædsel, da han troede, enden på det blev, at luftskibet landede på remissen. Luftskibet dalede langsomt ned til ca. 50 m over jorden, da det blev fanget af en stærk luftstrøm og ført i vestlig retning.

Dan vidste, at der var noget galt med skibet, og løb langs sporet med sådan en fart, at selv Joe Patchen ikke kunne følge med. Da han passerede Illinois hovedsporets kurve ca. 1,5 km vest for byen, så han skibet på jorden nær en andedam. Efter at have smidt frakke og hat fortsatte han langs sporet til det sted, hvor skibet var landet. Da han kom nærmere, så han, at lufthavets farere var steget ned fra deres skib og forsøgte at reparere en aksel, som havde forbindelse med styretøjet. Han tilbød at hjælpe, så godt han kunne, og efter en halv times hårdt arbejde, kunne de fortsætte deres rejse. Før de fortsatte, gik en af mændene ombord på skibet for at hente en gave til Dan, fordi han havde hjulpet dem.

Han vendte tilbage med et stort fuglebur og en mærkelig fugl, som han sagde, var et sjældent eksemplar af »zuxaquakta zuzlok«. Det betyder sort papagøje. Dan tog buret og dets mærkelige beboer med hjem og har det i remissen, hvor man kan se begge dele. Fuglen taler et mærkeligt sprog, men Dan håber, at han er i stand til at lære den engelsk, da den allerede har lært at kagle som en høne.”

7. *Kankakee Gazette*, 22. april 1897.

18. april, Bonfield, Illinois: „Will A. Henry fra Bonfield siger, at han så luftskibet søndag aften. Det havde kanofacon, var forgyldt, besat med diamanter, satinbeklædt og fra det kom den mest fortryllende musik og lokkende parfume, mens der om bord i det stod en yndig pige og vinkede smilende til ham. Will havde planer om snart at rejse vest på, men udsatte sin rejse på ubestemt tid.”

8. *Carrollton Patriot*, 23. april 1897.

Uden dato, Greenfield, Illinois: „Den bedste luftskibshistorie til dato kommer fra Green-distriktet. Her er redaktør og postmester M.G. Sisson indstillet til prisen. Historien blev telegraferet til *St. Louis Star* tirsdag. Hr. Sisson påstår, at han så luftskibet stå på jorden ca. 50 m fra ham, da han gik i skovene ved Taylor Creek. Det var omkring 30 m langt og havde vinger og promenadedæk. En kvinde stod ved boven og fangede duer med et langskaftet net. Da de ombordværende opdagede ham, lettede skibet straks og forsvandt. Hvis Bro. Sisson havde taget nogle af duernes fjer med som bevis, havde vi måske troet på hans historie.”

Ved at studere disse påstande nøje, er det tydeligt, at de taler for sig selv. For tiden har jeg kun til hensigt at registrere dem.

To klassikere

De, som kender til luftskibsoverleveringen, har nok opdaget, at der er to luftskibsklassikere, jeg ikke har nævnt, nemlig Girard og Springfield besætningsobservationerne. De kommer nu, og det vil hurtigt fremgå, hvorfor de ikke er sat i en bestemt kategori.

For mit eget vedkommende vil jeg begynde med observationen af besætningsmedlemmer ved Girard, Illinois 12. april. Følgende kunne læses i aviserne:

***Chicago Times-Herald*, 14. april 1897.**

„Omkring kl. 14.30 i mandags landede det ved Z. Thackers gård halvanden kilometer nord for Nilwood. Det blev set af William Street, Ed Teeple og Frank Metcalf. Det blev der i omkring 15 minutter, hvorefter det forsvandt mod nord.”

***Decatur Evening Republican*, 14. april 1897.**

„Det fortælles fra pålidelig kilde, at det luftskib, der er set mange forskellige steder i denne måned, blev set midt mellem byerne Nilwood og Girard kl. 18.15 i mandags. Da William Street, Frank Metcalf, Ed Teeple og telegrafisten fra Girard fik øje på det, var det ved at lande. Disse mænd så det lande og en mand stige ud for at ordne noget ved maskinen. De begav sig til landingsstedet, men

da de var omkring en halv kilometer fra det, lettede luftskibet og forsvandt ud af syne i nordlig retning.”

Jerseyville Demokrat, 15. april 1897.

„Luftskibet blev helt sikkert set her i aftes af P.F. McCramer, William Street, Frank Metcalf og Ed Steeples. McCramer er telegrafist, og da han mødte på arbejde kl. 18 kaldte telegrafisten i Carlinville ham for at fortælle, at luftskibet lige var fløjet over Carlinville med kurs mod Girard, og han hellere måtte se efter det.

McCramer gik uden for, og femten minutter senere så han, hvad han mente, var luftskibet flyve over byen med kurs mod Nilwood. Det kom hurtigt nærmere jorden. McCramer bad dagtelegrafisten blive lidt endnu og råbte på Street, Metcalf og Steeples, som var lige i nærheden. Han begyndte at løbe langs jernbanesporet, og de fulgte efter. De så det mærkelige fartøj lande bag en klynge træer omkring en halv kilometer borte. Før de nåede stedet, så de skibet lette, stige meget højt op og forsvinde mod nord. De var så tæt på det, da det lettede, at de kunne se, der var personer om bord. De kunne også se et stort »M« på dets side. Mændene var alle enige om, at fartøjet var cigarformet og havde årer eller vinger.

De fortsatte til det sted, hvor det var landet, og så der fodspor. Disse fodspor førte ingen steder hen, så det var klart, at de var lavet af en, der var sprunget ud af skibet.”

I mange artikler stod der, at luftskibet var landet ved Green Ridge endda på et og samme tidspunkt. Beskrivelserne var i det store og hele identiske selv i en detalje som »M«et på siden.

Green Ridge var en minearbejderlejr, som lå 3 km syd for Girard, det vil sige mellem Girard og Nilwood. Jeg mener, at det er den samme beretning eller i det mindste nogle forskellige versioner af den samme beretning. Jeg mener tillige, at denne beretning er svindel af følgende grunde:

Carlinville Demokrat, 29. april 1897.

„Luftskibet fortsatte med at gøre opmærksom på sin eksistens i forskellige dele af landet, skønt alle indrømmer, at Girard beretningen, der blev offentliggjort via Carlinville, er en førsteklases løgn. Grunden hertil er, som telegraferet til byens dagblade, at denne historie er sammenbrygget i denne by på en avis, og derfor må tages med en gran salt.”

Det bør bemærkes, at Girard-beretningen blev sendt fra Carlinville og ikke fra hverken Girard eller Nilwood. Efter min mening tyder det på, at der er meget stor sandsynlighed for, at det er svindel.

Jeg vender mig nu mod den anden klassiske Illinois luftskibsrapport. Det følgende er typiske nyhedstelegrammer.

***Galesburg Evening Mail*, 15. april 1897.**

„Landarbejderne Adolph Winkle og John Hulle fortæller, at luftskibet omkring middag landede 3 km nord her for. De skyndte sig hen til skibet og talte med besætningen, som bestod af to mænd og en kvinde. De var ved at reparere det og sagde, at de var fløjet hertil fra Quincy på 30 minutter. De fløj mod syd kl. 13.”

Decatur Evening Republican anførte samme dag, at besætningen reparerede de elektriske instrumenter og søgelysmekanismen. De tilkendegav, at de ville „rapportere til regeringen, når Cuba blev erklæret fri.”

Illinois State Journal, Springfield, reagerede 16. april meget negativt på historien. Avisen bragte den slet ikke, men slog fast: „Lige som Carlinville-beretningen har vist sig kun at eksistere i hjernen på en ambitiøs rumfartsforfatter, er det sandsynligt, at dens lokale modstykke har sin oprindelse et lignende, men knapt så begavet sted.”

I ***Carlinville Demokrat***, 22. april bringes en anden version af historien. Det viser sig at være en meget betydningsfuld version. Der blev gjort opmærksom på, at artiklen stammede fra ***Springfield News*** 15. april. Den sidstnævnte avis fandtes ikke i det avisarkiv, jeg benyttede, skønt avisen eksisterede.

„Indbyggerne i Illinois og Iowa har de seneste dage ofte set luftskibet, som til sidst i aftes kl. 19.30 landede et sted på Jefferson Street ca. 5 km vest for byen tæt ved det pakhus, der hører til Reillys besiddelser.

Omkring kl. 20 i aftes var landarbejderen John Halley på vej hjem fra byen. Pludseligt så han højt på himlen et mærkeligt objekt med et kraftigt lys komme fra vest. Hr. Halley, som troede, at det var en stor ballon, stod og betragtede det, da det pludselig gik op for ham, at objektet dalede ned. På dette tidspunkt sluttede Adolf Wenke, som har en vingård i nærheden, sig til hr. Halley og begge mænd stirrede nysgerrigt på det dalende objekt. Der gik kun et øjeblik, så landede objektet med en hvæsende lyd 60-70 m fra de to mænd.

I begyndelsen var de to landmænd meget skrækslagne, men da de indså, at der tilsyneladende ingen fare var, gik de hen mod det og stod pludselig ansigt til ansigt med en langskægget mand. Han talte til landmændene og spurgte dem om navnet på den nærliggende by. Da han fik at vide, at det var Springfield, virkede han overrasket og fortalte, at hans luftskib var kommet hertil fra Quincy på 30 minutter. Den fremmede fortalte omhyggeligt, hvad der var nødvendigt, for et sådant fartøj kunne flyve. Inden i fartøjet var der en anden mand og videnskabsmandens kone. Han fortalte, at de normalt hvilede om dagen på afsideslig-

gende steder, da de ikke ønskede at blive afsløret af de store vinger, som let kunne ses i dagslys. Det forklarer de natlige rejser. Da han blev spurgt, om han fik støtte af regeringen, ville han ikke svare, men tilkendegav over for landmændene, at lige så snart Kongressen opdagede den cubanske krigstilstand (sic), hørte man fra hans luftskib.

Fartøjet havde mange elektriske apparater der i blandt et kraftigt søgelys, der dog ikke blev brugt. Det havde også en almindelig lokomotivprojektor, som var i brug konstant. Fartøjet var lavet af aluminium overtrukket med canvas. Da videnskabsmanden blev spurgt om sit navn, smilte han og pegede på bogstavet M, der var malet på siden af fartøjet. Efter at have sagt farvel til landmændene, gik han ind i fartøjet, satte sig og trykkede på en elektrisk kontakt. Skibet lettede og fløj mod nord. Snart var det ude af syne.

John Halleys og Adolph Wenkes pålidelighed er hævet over en hver tvivl, og det fortælles, at en del mennesker i Vestspringfield så den luftbårne besøgende på samme tidspunkt.”

Da jeg allerede har ladet antyde, at jeg mener, observationen fra Girard er svindel, vil jeg også mene, at observationen fra Springfield må betragtes som svindel på grund af ligheden. Det er interessant at bemærke, at ingen af de to mandlige vidner er at finde i vejviseren over Springfield fra årene 1896 og 1900.

Disse to beretninger var på ingen måde de eneste svindelnumre, der havde deres udspring i Illinois. Der var 25 dokumenterede tilfælde, hvor folk sendte balloner og drager med lys til vejrs. Det er også muligt, at mange af de ukendte lys stammer her fra. Mange af beretningerne var så besynderlige, at de blev undersøgt. For eksempel en offentliggjort i *Rockford Republic*. Her påstår en mand over for reporteren, at han blev taget med på en tur i luftskibet. Ombord på det mødte han en lokal forbyrder så vel som Cupido, Eros og mange andre sagnskikkelser.

En anden fremkom som et brev. Brevskriveren erklærede i brevet, at han ejede luftskibet og brugte det til at transportere varer fra Chicago. Han købte det af nogle handlende i Chicago, og det blev fløjet af en tekniker fra Kansas. Piloten brugte det i april til at vise sin familie Midtvesten.

Mere svindel

Der er to svindelnumre, der kræver større opmærksomhed. Det første er en nedstyrtningsrapport fra Lanark, Illinois. Ifølge rapporten styrtede luftskibet ned 12. april. Vidner så en mand komme ud. Han blev beskrevet som „ikke over 60 cm høj”, med et enormt lyserødt skæg, iklædt tøj lavet af noget, der lignede flodhesteskind, jernsandaler og en kæde med 234 diamanter om halsen. Han ville ikke svare på de stillede spørgsmål og viste, at han var tørstig og sulten.

Han drak to kopper vand og spiste tre stykker bacon. Kort efter kom tre lignende væsener ned fra fartøjet ved hjælp af et reb.

En reporter blev sendt til Lanark for at undersøge beretningen og se det nedstyrede fartøj og to døde væsener. Den eneste overlevende var bevidstløs og lå i en lade. Reporteren tog noget narkotika, kokain og hash, og gik ind i laden til væsenet. Da væsenet genvandt bevidstheden, talte han et sprog, som reporteren genkendte som volapyk (oprindeligt et internationalt kunstsprog, vola = verdens, pyk = sprog, o.a.). De talte sammen og herefter ønskede væsenet at se fartøjet. Han lappede et hul i det, tog de to døde med om bord og fløj bort. Man bør lige bemærke, at reporteren ikke omtaler brugen af narkotika som stimulanse, og at han kendte sproget. Denne historie kan konkurrere med den berygtede beretning fra Aurora i Texas.

15. april bragte *Peoria Transcript* en meget lang artikel om det luftskib, der blev set kl. 20.45 den foregående aften. Objektet blev set af adskillige mennesker med deraf varierende beskrivelser. Nogle hørte musik, andre kun lyde. Langt de fleste mente, at luftskibet fløj med en hastighed på over 160 km/t. Det blev i almindelighed beskrevet som et „grufuldt uhyre med vinger og hale, et brændende ildsted o.s.v.” En af observatørerne mente, at det var 600-700 m oppe og over 25 m langt. Det blev hurtigt afsløret, at det var en ballon, som var blevet opsendt af tre *Transcript*-reportere for at undersøge, hvordan observatørernes fantasi påvirkede beskrivelserne af luftskibet. Det så ud som om, ballonen havde haft en temmelig god effekt!

Budskaber fra oven

Der blev i tre tilfælde fundet budskaber, som man hævdede, stammede fra luftskibet. Det første budskab, der blev fundet i Astoria, Illinois, ses ofte i den gængse ufo-litteratur. I det budskab stod, at dets forfatter arbejdede sammen med Edison, og hans navn var C.L. Harries. Det andet budskab blev fundet i Chapin, Illinois. I det stod, at luftskibet hed »Luftens Stolthed«. Ellers var der intet i budskabet, der kunne sættes i forbindelse med de mange observationer. Det tredje budskab dukkede op nær Markham, Illinois. Det var ikke et budskab, men et tilbud om en tur med luftskibet, hvis finderens afleverede det på luftskibsudstillingen ved Omaha Exposition.

Luftskibet fotograferet

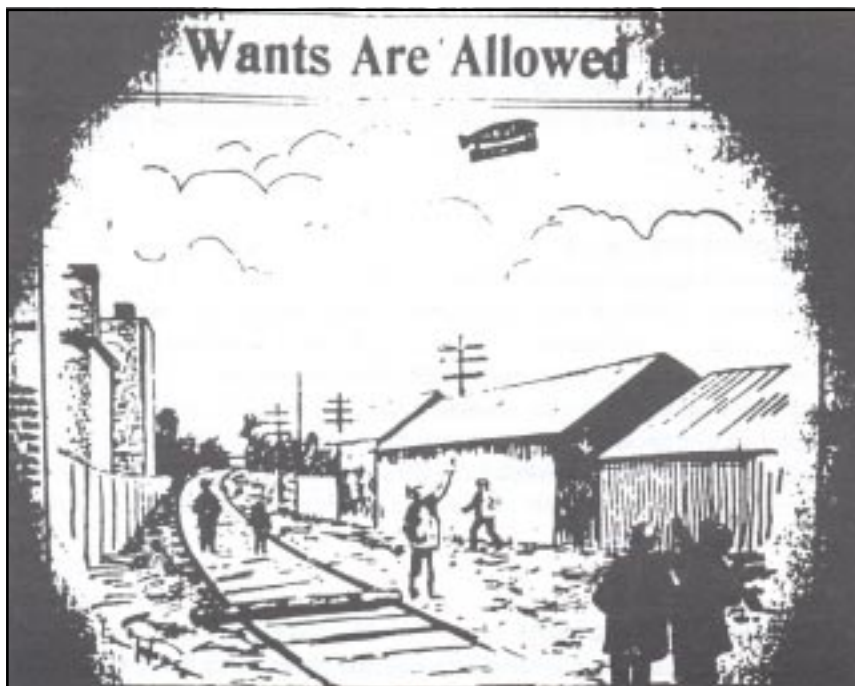
Der er to også to rapporter, hvor observatørerne påstår, at de fotograferede Illinois-luftskibet.

Walter McCann påstod, at han fotograferede luftskibet 11. april kl. 5.30 i Rogers Park, Chicago. Han var sammen med adskillige andre, som sagde, at de

så ham tage billederne. Det billede, som blev offentliggjort i *Chicago Times-Herald* 12. april, indeholdt adskillige bygninger, dele af jernbanen, tre telegrafpæle og to mænd, der tilsyneladende ser og peger på luftskibet. Luftskibet befinder sig øverst til højre på billedet. En af avisens eksperter mente, at fotoet var ægte. Han sagde, at han havde undersøgt negativet, og der ikke var tegn på, at det var forfalsket.

En ekspert fra *Chicago Tribune* påstod der imod, at det var et falsum, da det var en dobbelteksponering. Han påstod også, at der var for meget med på fotoet til, at det kunne være ægte.

Chicago Evening Post bragte den kopi, som avisen havde givet videre til en foto-ekspert. Eksperten fastslog, at billedet helt sikkert var et falsum, da luftskibet var alt for stort i forhold til omgivelserne. Skulle det være så stort, som det var på billedet, måtte det være på størrelse med fire til fem bygninger. Luftskibet blev anslået til at være omkring 1,5 km borte og 300 m oppe, hvilket betyder, at det på billedet skulle være ca. 3 cm langt. Det andet foto, som blev taget 12. april ved Lincoln, Illinois, er omtalt under gennemgangen af observationerne. Det

Det foto af et luftskib over Chicago, som Walter McCann påstod, han tog. Fra *Chicago Tribune* 12. april 1897.

foto, mener man også, er en forfalskning, da det er taget om natten i øsende regnvejr.

Nedstyrtninger

Pressen modtog også tre rapporter om mulige nedstyrtninger. En af dem fandt sted i Illinois og de to øvrige andre steder. 12. april stod der i *Rockford Republic* følgende: „Det hævdes, at man for nylig nær Moberly, Montana, har fundet resterne af et luftskib og med det de lemlæstede, uigenkendelige jordiske rester af to mænd.” *Chicago Times-Herald* bragte 17. april et telegram fra Jefferson, Iowa, med følgende indhold: „En lokal avis bragte i morges en lidt tvivlsom beretning om et »luftskib«, som var styrtet ned nord for byen. Før middag nåede et stort antal mennesker at se det hul, hvor det forsvandt.”

Den tredje nedstyrtningsrapport kommer fra Walnut Grove, Illinois. 15. april bragte *Decatur Evening Republican* følgende:

„En herre, der er bosiddende i omegnen af Walnut Grove, men som arbejder i byen, tog, efter han var kommet hjem, som sædvanligt malkespanden og gik over mod stalden for at malke sin ko. Da han var på vej mod stalden, så han et klart lys, som bevægede sig mod sydøst. Han ofrede det ikke meget opmærksomhed, men gik ind i stalden og begyndte at malke koen. Lige da han var ved at være færdig, hørte han et voldsomt brag, og en stor del af taget blev blæst af. Koen blev så forskrækket, at den sparkede ud efter hr. T, ramte ham og slog ham bevidstløs. En nabo kom for at tale med hr. T og fik at vide af konen, at han var i stalden. Da naboen kom over i stalden, fandt han hr. T liggende bevidstløs. De traditionelle oplivningsmetoder blev forsøgt, dog uden nogen virkning, og han blev antaget for at være død. Hans kone kom så i tanke om, at han var meget glad for løg, og hun tænkte da, at duften af løg kunne genoplive ham. Det blev forsøgt med held, og der gik ikke længe før hr. T viste tegn på liv. Kort efter kunne han tale og gav en god beskrivelse af det luftskib, der havde ramt stalden og var fløjet videre.”

Der er mere mellem....

De bedste oplysninger til brug for mine undersøgelser kommer måske fra den kendte Merkel, Texas, observation. Lad os lige genopfriske den.

25. april så en del mennesker, der var på vej hjem fra kirke, luftskibet. De fortalte, at der i et reb hang noget tungt, som greb fat i jernbaneskinneerne.

„Efter ca. 10 minutter klatrede en mand ned af rebet. Han var nær nok til at kunne ses tydeligt. Han var iført lyseblåt sømandstøj og var lille af vækst. Han standsede, da han opdagede menneskemængden ved ankeret, skar rebet over lige under sig, hvorefter luftskibet fløj mod nordøst. Ankeret er nu udstillet....”

Jeg mistænker dette for at være svindel, og jeg bygger min mistanke på følgende, som stammer fra *Monmouth Review* 12. april:

Et hav over skyerne

En usædvanlig tro på det overnaturlige var engang almindelig i England (copyright 1897).

„Den usædvanlige overtro, at der er et hav over skyerne, kan underbygges af følgende skrevet af en gammel engelsk skribent: 'En søndag, det var diset og overskyet, så indbyggerne i en ganske bestemt landsby et skib forankret til en af gravstene - tovet, som så ud til at være stramt, hang lige ud i luften. Folkene var meget forbavsede, og mens de talte om det, så de pludselig, at rebet bevægede sig, som om nogen forsøgte at hale ankeret op. Ankeret hang imidlertid fast i stenen, og der hørtes en del støj oppe fra, som om nogle søfolk råbte til hinanden. Så kom en sømand kravlende ned af rebet for at frigøre ankeret. Da han havde løsnet det, greb landsbyens indbyggere fat i ham, og mens de holdt i ham, døde han hurtigt, som om han druknede. Der gik omkring en time, og da søfolkene deroppe ikke hørte fra deres kammerat, skar de tovet over og sejlede bort.'”

Denne beretning og andre lignende sættes ofte i forbindelse med Merkel-observationen. Det er imidlertid første gang, en avis har offentliggjort, at historien var i omløb før Merkel-observationen fandt sted. Det er dog indlysende, at Merkel-historiens forfatter kendte den gamle engelske beretning, og han anvendte den med små ændringer som grundlaget for sin historie. Det er interessant at vide, om den historie havde været i Texas aviserne tidligere end 25. april. Den havde da allerede været i Illinois aviserne.

Hvem var opfinderen?

Efter vi har gennemgået alle data vedrørende luftskibet fra Illinois, lad os så lige se på det oprindelige spørgsmål igen. Måske kan vi ikke svare på det, men i det mindste kan vi kaste et nyt lys over det.

Den mest populære forklaring på observationerne var „en opfinder fra Jordan”. Der var andre forklaringer på luftskibet, men hverken luftskibet eller dets opfinder dukkede nogensinde op. De følgende beretninger om luftskibets opfinder var at finde i Illinois aviserne.

1. 12. april var der en artikel i *Rock Island Argus* om det brev, som ledelsen af Trans-Mississippi Exposition modtog, og hvor i man bad om en plads til en luftskibsudstilling. Brevet var underskrevet af »A.C. Clinton«. Det var poststempel i Omaha, Nebraska. Clinton dukkede dog ikke op, og hans navn fandtes heller ikke i vejviseren over Omaha City.

2. 12. april bragte *Chicago Journal* en artikel om den lokale mand Oscar D. Booth, som påstod, at han havde bygget luftskibet, og at det var klar til at lette i løbet af maj måned. Han antydede, at efter hans mening tilhørte det luftskib, som man tidligere havde set, Charles Clinton fra Dodge City, Kansas. Booth påstod, at Clintons luftskib passede med beskrivelsen af det sete.

3. *Alton Evening Telegraph* bragte 14. april en artikel, der var hentet fra *Kansas City Times*. I den stod at læse, at en mand med navnet Stover havde bygget luftskibet, hvis navn var »Great Auk«. Han byggede fartøjet med en facon, så det bevægede sig på en bølgelignende måde. Fartøjets fremskrift skyldtes propeller, og det steg og dalede ved hjælp af vandrette propeller. Propellerne blev drevet af en lille dampmaskine. Fartøjet var 25 m langt og 8 m bredt.

4. I *Chicago Times-Herald* 15. april stod, at luftskibets ejer var en mand ved navn Carr, som boede i det sydlige Illinois. Carr fortalte, at han fik den oprindelige model fra en new yorker med navnet F. Meyer, som var død to år tidligere. Carr gjorde opmærksom på, at fartøjet foretog en test-flyvning over Governors Island, New York i 1888.

5. Den førnævnte kilde omtaler også, at man i Appleton, Wisconsin havde fundet et brev, som man hævdede kom fra luftskibet. I brevet fortælles det, at luftskibet hed »Pegasus« og var bygget i Lafayette, Tennessee.

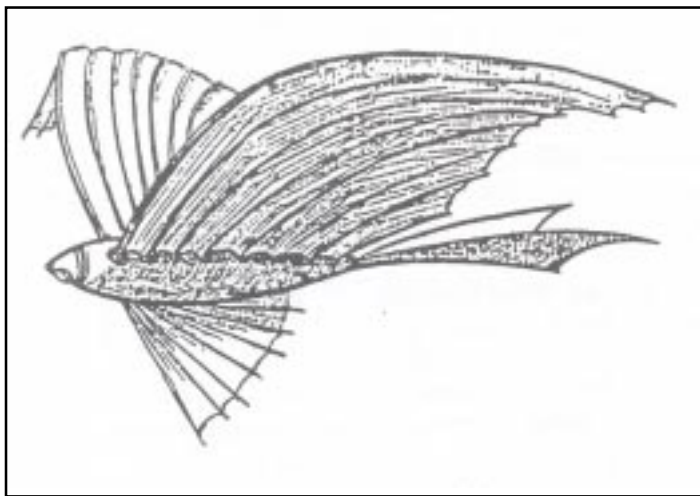
6. *Decatur Evening Republican* bragte 15. april en hel side om luftskibet. Ifølge artiklen havde reporteren fået oplyst, at hr. C. Devonbaugh, som boede nær Vandalia, Illinois, stod bag luftskibet. Hr. Devonbaugh påstod, at han havde løst flyvningens gåde og viste reporteren luftskibet. Reporteren skrev:

„Fartøjet eller luftskibet bestod af to cigarformede aluminiumscylindre, som hver var 15 m lange og 2,5 m i diameter på de centrale dele og med tilspidsede ender mod bov og hæk. De to dele var bundet sammen af en tynd, men meget stærk stålwire. Gulvbelægningen var af fyrretræ nøjagtigt tilpasset skroget. Nær fartøjets midte var en kahyt lavet af et let materiale og dækket med tynde stykker bølgeblik. Kahytten kunne rumme fem til seks personer og var udstyret med divaner, som kunne bruges til både at sidde og sove på, proviantskabe o.s.v. Fremdriftmaskinen var anbragt forude, men hr. Devenbaugh nægtede at vise den frem. Han påstod, at han brugte elektricitet som energikilde og fremstillede den på en ny måde, som han ønskede at fuldende og derefter patentanmelde, før han overlod hemmeligheden til andre.

På begge siden af fartøjets var der to store vinger lavet af lakeret canvas afstivet med tynde stålrør, som var lige så lange som fartøjet. Når de var foldet ud, var de ca. 15 m brede. De havde til formål at stabilisere fartøjet, når det det var i luften.

Fartøjet steg og fløj ved hjælp af »rotoskoper« lavet af canvas med stålstivere, som var fastgjort på aksler og kunne indstilles i alle ønskede vinkler. Roret var lavet på samme måde som på et dampskib og blev betjent fra et rat anbragt i et lille rum helt forude. Over »rotoskop«-akslerne var der to tynde træmaster, som indeholdt faldskærme, forklarede hr. Devonbaugh. Disse faldskærme var specielt fremstillet til brug på luftskibe. De kunne bære fartøjet i tilfælde af uheld med vinger eller maskineri ... For at få den bedst mulige opdrift var aluminiumscylindrene fyldt med gas...”

Resten af artiklen omhandler en påstået tur til Chicago, som reporteren havde sammen med Devonbaugh-familien i luftskibet. De opnåede hastigheder på omkring 150 km/t i en højde af 1.000 m. På turen røbede hr. Devonbaugh, at nogle af maskinens dele var fremstillet i Omaha. Over Chicago tændte hr. Devonbaugh en række lys på siden af fartøjet.

Fra Dallas Morning News, 16. april 1897.

Denne teori er vanskelig at fordøje, da opfinderen, som nævnt, aldrig dukkede op. Det virker ulogisk på mange, at den, der opdager, hvordan man behersker flyvningen, ikke straks drager fordel af sin opdagelse. Det er selvfølgelig muligt, at luftskibet styrtede ned, og opfinderen blev dræbt. Ud fra de forskellige beskrivelser er det selvfølgelig også muligt, at der var mere end et af disse fartøjer, og derfor ville en af opfinderen have draget økonomisk fordel af det. Noget andet, der taler mod den teori, er, at det største antal observationer blev foretaget om natten. Uden den nødvendige teknologi for natflyvning, vil det være ulogisk, så vel som det er farligt at flyve om natten. At der mangler støj ved de fleste

observationer, taler også imod opfinder-teorien. For, som beskrevet, at kunne råde over kraft til fremdrift og belysning af fartøjet, var det nødvendigt at have et eller flere motorer. De motorer, man rådede over dengang, lavede en del støj. Det er muligt, at fartøjet fløj så højt, at det ikke kunne høres. Det skal lige bemærkes, at den slags fartøjer faktisk var udviklet og afprøvet tidligere end 1897. Ingen af dem fløj imidlertid i så stor udstrækning.

Reklameballon

En anden teori, som fangede pressens opmærksomhed i 1897, var den, at det var en form for reklame. Det var dog meget usandsynligt, da det også krævede en opfinder. Et stort antal beretninger fastslog, at luftskibet blev anvendt af Ringling Brothers Circus. Denne forklaring bruges ofte i litteraturen. *Chicago Times-Herald* antydede 15. april, at luftskibet tilhørte omtalte cirkus, og at opfinderen hed Carr, den sammen mand er omtalt under opfinder-teorien. 15. april skrev *Kankakee Gazette*, at det var en ballon opsendt af Star Chewing Tobacco Co. 5. maj omtalte *Aurora Daily Beacon* påstanden fra *St. Louis Republic*: „Det flyvende uhyre blev oprindeligt fremstillet i New York af papmaché og almindelig ballon-materiale for at reklamere for et bestemt cigaretmærke. Da det blev sendt afsted fra Denver, krænkedes nogle vinhandlere og andre handlende patentet og lavede papmaché luftskibe til eget brug.”

»Whisky-effekten«

En anden forklaring, som aviserne gav på luftskibet, var, at det drejede sig om »whisky-effekten«, hvilket er temmelig selvmodsigende, skønt der er noget interessant i hypotesen. *Bushnell Record* skrev 16. april: „Det blev også set i Prairie City samme aften. Der er kun to beværtninger i Prairie City og alligevel var luftskibet 200 fod langt, da det blev set. Beregnet matematisk måtte det være mindst 700 fod langt, da det nåede til Brushnell, da vi har syv beværtninger.” *Byron Express*, 16. april: „Det er nødvendigt med nogle gode glas, hvis man vil se bare lidt af det, men hvis indholdet er stærkt nok, kan man se det hver aften.”

Nogle mente, at luftskibet var et udslag af menneskets stærke fantasi. Den teori støttes af beretningen om Peoria-ballonnummeret og de falske rapporter, som visse journalister skrev, så som Girard, Springfield og Merkel observationerne.

Konklusion

Lad os først vende blikket mod de mennesker, der levede i 1897. De levede i en meget interessant og stressfyldt tid. De var fortryllet af tidens teknologiske frem-

skridt. Telefonen var kun 14 år gammel, elektriciteten var lige begyndt at blive brugt til praktiske formål, og røntgenstrålerne blev opdaget to år tidligere. Det hesteløse køretøj var som flyvemaskinen lige om hjørnet.

De var lige kommet igennem en hård vinter, og foråret bragte en af de værste oversvømmelser til Midtvesten. Det regnede konstant og kun sne afbrød ensformigheden. Den blå himmel var en sjældenhed. Handelen var lige vendt tilbage til det normale efter borgerkrigen, og der var beretninger om krig i Grækenland og på Cuba.

Astronomerne var begyndt at tænke over mulighederne for liv på andre planeter, og Jules Verne skrev på en bog om marsmænd og et elektrisk luftskib. Pludselig var det skyfrit, og i nordvest så man et klart lys. De råbte „**LUFTSKIB!**“, samledes i store flokke og stirrede. Straks efter dækkede en sky for lyset, og luftskibet „fløj bort“. Eller man så et klart lys i sydøst, og observatørerne fulgte dets flyverute bag en sky, indtil de så et lys i nordvest. Så havde de helt sikkert set luftskibet krydse himmelbuen.

På nuværende tidspunkt og med de data, som jeg har undersøgt, kun Illinois observationerne, mener jeg, at luftskibsfænomenet skyldtes en kombination af stimuli. Jeg mener, at det foregik i en periode med middel ufo-aktivitet, som så blev forstærket af pressen og den psykologiske påvirkning af den menneskelige hjerne. Husk på, at pressen var den eneste form for massekommunikation og havde derved den fulde kontrol med alt. Det er sandsynligt, at observatørerne så en stjerne eller en planet, men at hjernen har haft en forudindtaget mening om, hvordan et luftskib ville ankomme.

Måske er min konklusion ikke korrekt. For at finde bedre beviser, har jeg indledt undersøgelser i andre stater. For tiden er jeg igang med arkiverne i Wisconsin, Missouri, Indiana, Pensylvania, West Virginia, Kentucky, Tennessee og Montana. Med hjælp fra andre forskere, har jeg samlet en hel del data fra andre stater.

En tak for hjælpen til Lou Farish, George Eberhart og Jerry Clark.

Kilde: The Journal for UFO Studies, vol. 1, nr. 1.

Ufo-bølger er ikke noget, som kun hører vores tid til. Nej, der har været mange ufo-bølger i historisk tid. En af de mest veldokumenterede er bølgen fra 1896-97. Her var det ikke flyvende tallerkener eller ufoer, folk så. Det var luftskibe. Er der en sammenhæng med den moderne ufo-æras bølger og bølgerne fra forrige århundrede. Det giver denne bog et svar på. Den fortæller også om, hvad der er karakteristisk for en ufo-bølge.